

EU-PARLAMENTSVALET:
- Uroa over framgangen til ytre høgre

Side 4-5

STRATEGIUTVALET:
Korleis skal vi vinne EØS-kampen?

Side 14-15

NYTT GRATIS VETTHEFTE I AVISA:
Går EØS ut over grensene satt av Grunnloven?

Side 12

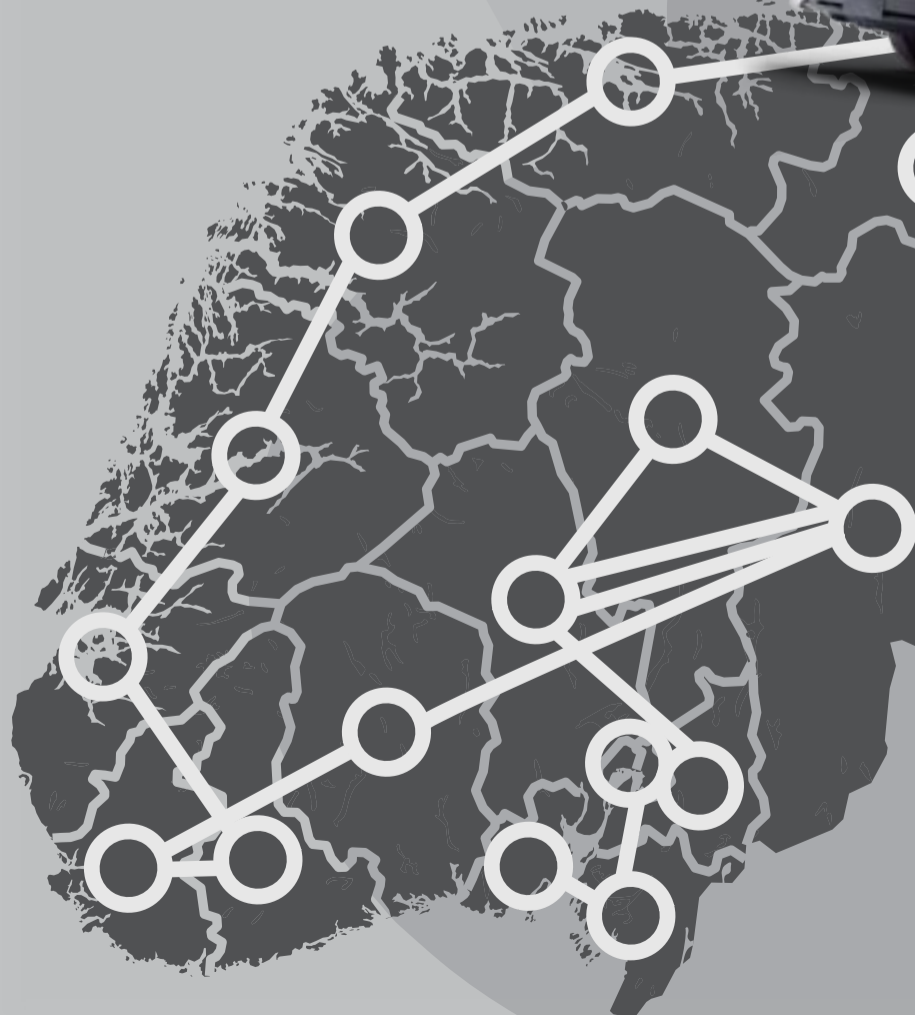
JUBILEUM FOR 1814 OG 1994:

Nei til EU reiser Noreg rundt

■ På kryss og tvers i Noreg. I jubileumsåret legg Nei til EU ut på vegen med to festpynta bilar.

■ Målet er å besøka flest mogleg stader for å feira folkestyret!

Side 10-11

Jeg velger å senke skuldrene. Det er langt fram før Nei til EU klarer å ødelegge festen

Stortingspresident og leder for hovedkomiteen for grunnlovsjubileet, Olemic Thommesen (H), kommenterer Nei til EUs planer om å feire jubileene i 2014. Klassekampen 3. februar.

Av Heming Olaussen, leder i Nei til EU

Tegning Pål Hansen, alias UKRUT.no

Et EU uten Norge – et Norge uten EU?

Slik EU utvikler seg, kan det godt hende at Norge aldri blir innlemmet i Den europeiske union. Får Merkel, Hollande, Barroso og Viviane Reading gjennomslag for sine visjoner om en europeisk føderalstat – United States of Europe – våger jeg den påstand at Norge for alltid vil bli stående som en suveren og sjølstendig stat i Europa. Det norske folk vil rett og slett ikke akseptere en så massiv oppgivelse av nasjonal suverenitet og folkestyre. Ikke en gang EU-tilhengere i AP eller i Høyre støtter en slik utvikling, kun frelste EU-svermere i Unge Venstre, Europeisk Ungdom og lederen av Europabevegelsen. Standpunktet er totalt marginalisert i norsk politikk.

Det henger også nært sammen med karakteren av norsk, folkelig EU-motstand. Det har vært et klart nei-flertall i Norge i ni år. Lenge før krisa satte inn i EU. Krisa har nok gitt noen ekstra prosent, og disse nye EU-motstanderne (særlig høyrevelgere?) er kanskje mer labile og situasjonsbestemte. Men noen innlemmelse av Norge i en føderalstat tror jeg de bestemt vil motsette seg. Kjerna i norsk EU-motstand handler nettopp om «arven fra 1814»: Vi vil bestemme sjøl her i landet – ikke fjernstyres fra en hovedstad utenlands, enten denne heter Stockholm, København eller Brussel (eller Berlin).

EU står foran et veiskille. Foran valget til Europaparlamentet i mai er det ventet en offensiv fra føderalistene, anført ideologisk av blant annet De Grønnes tidligere tyske utenriksminister Joschka Fischer. Svaret på alle Europas problemer er mer EU – et USE. Mot dette står nasjonale krefter i mange land, fra venstre og høyre fløy, med krav om det motsatte: Mindre EU, mer makt tilbake til nasjonalstatene. Vi ser det særlig i Storbritannia, men også i Nederland, Frankrike, Danmark, Finland med flere. Noen av disse kreftene er brunflekka, noe som gjør at norske og nordiske nei-organisasjoner ikke har noe med dem å gjøre. Det

Blir Norge noengang medlem av EU?

grunnleggende er likevel den sterke EU-skepsisen som er til stede blant folket i mange land i EU, noe som viser seg i de meningsmålinger som er presentert. Paradoksalt nok kan den sterke EU-skepsisen føre til økt oppslutning om dette valget (fra 43 prosent

valgdeltakelse forrige gang), noe som propagandistisk vil bli utlagt som et styrket demokrati i EU. Å lytte til den folkelige EU-skepsisen er imidlertid EU-elite lite villige til. Det er full, eller noen ganger halv, fart framover. Kursen er lagt. «Vi har bundet oss til

euromasta» som Angela Merkel og daværende president Nicolas Sarkozy så tydelig uttrykte seg i begynnelsen av euro-krisa.

Dette er tragisk. 26 millioner arbeidsløse, økende fattigdom, økende sosiale forskjeller, sosial uro og en tydelig høyreekstremisme skaper ingen gjennomtenking i Brussel eller Berlin. Svaret er gitt, uansett. Håpet ligger i partier som det greske Syriza, i den europeiske faglige kampen, i NGOer og folkelige protester, i internasjonal solidaritet som overskrider maktpolitikernes blindhet og døvhet, enten den er konservativ eller sosialdemokratisk.

I denne situasjonen mener jeg at Norge bør slutte å applaudere makta og vende øret til hva folk har å si. Også i Norge har vi tonedøve politikere, som ikke er representative for sitt folk i EU- og EØS-spørsmålet. Det er et politisk paradoks at ja-sida har flere stortingsrepresentanter enn nei-sida, når 70 prosent av folket sier nei til EU. Likeså at 80 prosent av stortingsrepresentantene er EØS-tilhengere når målinger viser et helt annet bilde, og et klart flertall mener EU har for mye makt i Norge.

Nå kommer det nye slag, om postdirektivet, EUs håndhevingsdirektiv, om anskaffelsesdirektivet, differensiert arbeidsgiveravgift, «EØS-kontingent», om jernbanepakke IV, datalagringsdirektivet og mange flere. Transportarbeiderforbundet vil at EØS-avtalen skal sies opp. Nei til EU krever i tillegg en offentlig utredning av alternativer til EØS, og tar debatten om ei folkeavstemning om EØS. Vi vil bidra med folkeopplysning og kunnskap.

Vi sier ja til samarbeid og samhandel med EU, men nei til sjøloppgivelse. Vi minnes Finn Gustavssens herostratisk berømte definisjon på en politiker: «Den eneste personen som kan stå oppreist uten ryggrad». Vi vil ha politikere som lytter til sitt eget folk, retter ryggen og står opp mot Brussel, med krav om respekt for Norges interesser. Da må EØS-avtalen avvikles.

Arbeidslivet i EU har vært i krise i over tretti år.

Evig arbeidsledighetskø. Det var tidlig på 1970-tallet arbeidslivet i EU første gang gikk av sporet. Fram til 1985 vokste arbeidsløsheten i EU fra år til år i tolv år.

ILLUSTRASJONSFOTO: LE HARICOT/FLICR

EU-krisa før krisa

Mesteparten av arbeidsløsheten i EU kom ikke med krisa i 2008 – men med det indre markedet

Fem år ut i krisa er Europa eneste større region i verden hvor arbeidsløsheten ikke avtar. Mediene har etter hvert oppdaga denne arbeidsløsheten og overgår hverandre med skildringer som knytter arbeidsløsheten til den krisa som herjer mange EU-land. Men arbeidslivet i EU har vært i krise i over tretti år.

«EUs medlemsland prøver i alt for mange tilfeller å underby hverandre med lavest mulig lønn, de mest fleksible arbeidsforhold, de svakeste arbeiderrettighetene, den laveste sosiale beskyttelsen og den laveste profittbeskatningen.»

Så krast ble situasjonen i EU beskrevet i mars 2006 – to år før krisa slo til – i en fellesuttalelse fra tre viktige deler av det organiserte Europa, fra Euro-LO, fra Social Platform som er en paraplyorganisasjon for organisasjoner innen sosialsektoren fra hele Europa og fra EEB, som er en tilsvarende paraplyorganisasjon for europeiske miljøorganisasjoner.

Det var tidlig på 1970-tallet arbeidslivet i EU første gang gikk av sporet. Fram til 1985 vokste arbeidsløsheten i EU fra år til år i tolv år. Den vokste brått og sterkt ved hver lavkonjunktur – og fortsatte å vokse også når

konjunktorene snudde. Noe slikt hadde aldri skjedd før – så langt tilbake som det fins statistikk om slikt.

Fra 1973 til 1985 gikk tallet på arbeidsplasser ned med tre millioner i de seks land som da var medlemmer av EU – til tross for økende befolkning, større ungdomskull og at stadig flere kvinner ville ut i arbeidslivet.

I 1986 vedtok EU det store prosjektet med det «indre markedet» – 300 lovregler som skulle fjerne alle handelshindringer innad i EU. I alle sektorer og bransjer skulle konkurransen slipes fri og bringe EU ut av ti års stagnasjon. Konkurransen på markedene skulle få de arbeidsløse tilbake i arbeid.

Overalt i EU skulle det indre markedet «sikre alle EU-land markedsadgang» til det store vesteuropeiske markedet. Det var akkurat det som ble problemet. Alle EU-land skulle innen 1. januar 1993 sikres markedsadgang hos alle andre.

EU-kommisjonen oppsummerte resultatet slik: «Jobbtryggheten har avtatt i så godt som alle sektorer av økonomien og selv svært store, etablerte selskap finner det nå vanskelig, om ikke umulig, å garantere stabile ansettelsesforhold.» (Employment in Europe, 1993)

Det indre markedet ble – også i Norge – møtt med hurrarop for de fem millioner nye arbeidsplassene som skulle bli skapt. I stedet gikk tallet på arbeidsplasser ned med fire millioner

mens det indre markedet kom på plass.

Aldri hadde arbeidsløsheten i EU vært så høy som i 1993, det året da det indre markedets velsignelser skulle ha slått ut i full blomst. Da var det nesten 14 millioner arbeidsløse i de land som etter hvert skulle bli medlem av eurosonen.

Utsiktene til å få redusert denne arbeidsløsheten var ikke lyse. EU-Kommisjonen var i 1993 ytterst pessimistisk: «Selv om historisk høye jobbskapingstall skulle gjenopprettes, vil arbeidsløsheten bare synke langsomt hvis ikke fundamentale endringer finner sted i EU-økonomiene og arbeidsmarkedene.» (Employment in Europe, 1993)

Den viktigste endringen som kom, var valutaunionen, vedtatt i Maastricht i desember 1991 og godkjent av alle EU-regjeringen i løpet av 1992. Fram til 1997 bidro dette vedtaket til å øke arbeidsløsheten i EU fordi så mange land måtte stramme inn budsjettene sine for å kunne tas opp som medlem av valutaunionen. Det krevdes at ingen land kunne ha større budsjettunderskudd enn tre prosent av brutto nasjonalproduktet (BNP) og ikke større statsgjeld enn 60 prosent av BNP.

I 1992 var det ingen EF-land som oppfylte disse krava. Nesten alle land som ville bli med i valutaunionen, måtte derfor drive kuttpolitikk i flere år. Det var først i 1998 at arbeidsløsheten

tok til å synke og kom så vidt under 12 millioner i eurosonen. Det var også tallet på arbeidsløse i 2007, året før finanskrisa skylte inn over Europa. Nå er det mer enn 19 millioner arbeidsløse i eurosonen – etter offisielle tall.

I tillegg kommer alle de som skjules i hjemmene og i trygdesystemene, alle de som ikke må regnes som arbeidsløse, bare som noen «utafor arbeidslivet»: kvinner som søker ly som helt eller delvis hjemmeværende, uføretrygdede, førtidspensjonerte helt ned i 50-årsalderen uten håp om jobb på et arbeidsmarked der 19 millioner «mer arbeidsløse» står foran i køen.

Det meste av denne arbeidsløsheten skyldes ikke den krisa som brøt inn over Europa fra USA høsten 2008. Minst halvparten av arbeidsløsheten skyldes den perspektivløse konkurransen i arbeidslivet som EU presser fram. EØS-avtalen slipper denne den slags konkurranse løs også i Norge.

Dag Seierstad

Varamedlem til styret i Nei til EU

STOR SPENNING FØR EU-PARLAMENTSVALET 22.-25. MAI:

Framgang for EU-motstandarar både på venstre og høgre

EU-parlamentsvalet i mai er det mest spennande nokon gong. Veksande EU-motstand gjer at dei etablerte partia slit, og ytre høgre og venstre har framgang. Den tverrpolitiske Folkebevegelsen mod EU ligg også an til eit kjempeval.

Valdeltakinga har gått ned for kvart val til EU-parlamentet, og i 2009 deltok berre 43 prosent i valet. Meiningsmålingar kan no tyde på at den store spenninga omkring valet kan føre til at valdeltakinga vert høgare denne gongen.

Framgang for Folkebevegelsen

Rina Ronja Kari er førstekandidat for danske Folkebevegelsen mod EU til EU-parlamentsvalet. Allereie i februar tok ho over i EU-parlamentet for Søren Søndergaard. No viser meiningsmålingane at Folkebevegelsen ligg an til å gjere eit svært godt val. Ei undersøking offentliggjort av Jyllandsposten 20. mars viser at Folkebevegelsen får ni prosent av røystene. I 2009 fekk Folkebevegelsen 7,2 prosent, som også var ein klar framgang frå tidlegare.

– Kva er dei viktigaste sakene for Folkebevegelsen i dette valet?

– Først og fremst spørsmålet om velferd. I Danmark opplever vi at EU legg eit svært stort press på velferdssamfunnet vårt. Vi ser det når det handlar om kva sosiale ytinga ein skal få, og kven som skal få dei. Her krev EU at Folketinget i stor grad gjer om på korleis reglane er i dag. Samtidig krev EU privatiseringar av mange av velferdsoppgåvene våre, til dømes heimhjelp. Det er eit stort problem og mange danskar er svært frustrerte over det. Difor er det også noko som vi vil fokusere på, fortel Rina Ronja Kari til Standpunkt.

– Ut frå meiningsmålingane ser Folkebevegelsen ut til å få framgang i valet. Kva har de gjort for å få det til?

– Ein del av framgangen trur eg skuldast at der er ein generelt veksande motstand mot EU. Ut over det har vi vorte betre til å vere synlege i det daglege, og til å kome med klare alternativ.

– Vi ser at fleire kontroversielle EU-saker dukkar opp i dansk politikk. Kva er grunnen til det?

– Det skuldast at problema med EU veks. Vi diskuterer ikkje lenger problem som kanskje

kjem, men derimot problem som her er. Og dei er jo vanskelege å springe frå, sjølv om EU-tilhengarane forsøker.

Ytterfløyene går fram

For første gang vert det no laga meiningsmålingar som viser resultat for alle 28 EU-landa. Pollwatch Europe sine målingar er samansette av resultat frå alle medlemslanda. Målinga frå mars viser no stor framgang både for ytste venstre og ytste høgre fløy. Felles for begge fløyene er at dei er kritiske til utviklinga i EU. Dei tradisjonelle partia i midten, sosialdemokratane, konservative og liberale parti går tilbake eller står i ro. Den konservative gruppa, som i dag er størst, går kraftig tilbake i målinga og blir forbigått av den sosialdemokratiske gruppa, som har ein liten framgang.

Venstresidegruppa (EUL/NGL) går fram frå 35 sete til 67 sete og går forbi den liberale gruppa. Dei Grøne har også framgang i målinga.

På den andre sida så viser målinga at EFD-gruppa, der mellom andre britiske UKIP og italienske Lega Nord er med, held seg på same nivå. EU-parlamentsmedlemene utan gruppe ser ut til å gå fram frå 32 til 91 sete. Disse er stort sett langt ute på ytre høgre fløy. I november vart det kjent at nederlandske Geert Wilders og franske Marine Le Pen vil danne ei gruppe for disse medlemene.

– I dag er starten på frigjeringsringa frå den europeiske eliten, monsteret i Brussel, sa Wilders på ei pressekonferanse i følgje EUObserver 14. november.

– Vi vil sjølv avgjere korleis vi kontrollerer grensene våre, pengane våre, økonomien vår og valutaen vår, sa Wilders.

Uroa over ytre høgre

Rina Ronja Kari er uroa over at ytre høgre ser ut til å gå fram i valet.

– Eg er uroa over at den ytste høgrefløya ser ut til å få eit godt resultat. Framgangen skuldast jo især at folk opplever store problem med EU og at dei store

Går mot framgang for EU-motstandarar. Rina Ronja Kari er ny førstekandidat for den danske Folkebevegelsen mod EU, som ut til å gå sterkt fram i valet.

midtpartia nektar å innsjå problema, seier ho.

– Når folk opplever problema, men politikarane deira ikkje anerkjenner dei så er det ikkje rart at dei søker ut til ytste høgrefløya. Vår oppgåve er å gje ein god og fornuftig systemkritikk av EU, og dermed sørge for at folk blir støtta i at der er problem, men at det ikkje er enkelte grupper si skuld.

– Kva mening har det å velje EU-motstandarar inn i EU-parlamentet? Kva kan de oppnå?

– Det er vanskeleg på nokre

punkt, men på den andre sida er det ganske viktig. Vi kan fungere som vakthund og rope opp når EU til dømes tek til seg meir makt, og vi kan sørge for å stille alle dei kritiske spørsmåla. Samtidig kan vi bruke plassen til å gje oppbakking til folkelege protestar.

I det daglege arbeider vi dessutan på å avbøte dei verste konsekvensane av EU-medlemskapen.

Nordisk samarbeid

Tilliten til unionen går ned i

medlemslanda, og i Danmark har tenketanken NyAgenda spurt danskane om dei heller vil ha eit nordisk forbund i eit fleksibelt samarbeid med EU, i staden for full medlemskap. Eit markant fleirtal på 47 prosent vil ha eit nordisk forbund og berre 28 prosent vil framleis ha full EU-medlemskap.

– Målinga viser at danskane si haldning til EU avheng av kva alternativ til EU som vert presentert. Eit nordisk forbund vert støtta av eit markant fleirtal av danskane og det burde

Motstandarar høgre fløy

ser ut til å gjere eit svært godt val i EU-parlamentsvalet i mai. Ho er uroa over at også EU-motstandarar frå ytre høgre ser
FOTO: NIELS SIGAARD

Geert Wilders.

Dahlerup frå NyAgenda i ei pressemelding 27. februar.

– Det vil vere mange fordelar ved å styrke det nordiske samarbeidet. Eit nordisk forbund kan vere med på å sikre

vere opplagt for nordiske politikarar å sjå om ein kan styrke eit meir formelt og omfattande nordisk samarbeid, seier Drude

det nordiske velferdsamfunnet og høgre standardar innfor helse og miljø. Ut over det vil ei felles nordisk røyst i verda kunne bidra til å finne meir berekraftige løysingar innanfor konfliktløysing og kampen mot den globale oppvarminga. Erfaringar viser at det vil vere mogleg for Norden å inngå gode handels- og samarbeidsavtalar med EU, seier Lave K. Broch frå NyAgenda.

Også Rina Ronja Kari støttar tanken om styrka nordisk samarbeid.

– Vi synes jo at det er viktig å samarbeide om mange ulike politiske emne, men også at der skal vere plass til at landa kan velje ulikt. Det er der ikkje plass til i EU-systemet, men det kan vi skape gjennom eit nordisk samarbeid. Presis korleis det skal innrettast det er jo opp til kva folka i dei nordiske landa ønskjer, men ja, det danske folket ønskjer at vi står tett saman i Norden.

Av **Sindre Humberset**
sindre.humberset@neitileu.no

Tilstrammingane er ei folkehelse tragedie

■ Ein ny rapport viser konsekvensane av innstrammingspolitikken i Hellas. Nesten ein million manglar helseforsikring, gamle sjukdomar kjem tilbake og fleire tek livet av seg. Rapporten frå The Lancet viser at «Kostnaden for omstillinga vert teken hovudsakleg av vanlege grekarar. Dei vert

utsett for eitt av dei mest radikale programma for nedskjering av velferdsstaten i den seinare tid, som i sin tur påverkar folkehelsa», heiter det i rapporten. **Europaportalen.se**

Over hundre tusen demonstrerte i Madrid

■ Flere enn hundre tusen mennesker deltok lørdag i en demonstrasjonsmarsj i Spanias hovedstad Madrid i protest mot regjeringens sparepolitikk.

Deltakerne i de såkalte verdighetsmarsjene ønsker en slutt på sparepolitikk og skyhøy arbeidsløshet i det kriserammede landet.

– Vi vil ha arbeid. Vi kan ikke akseptere at millioner av arbeidsløse må dra hjem for å bo med foreldrene sine, sa Jorge Balbas (24) ifølge NTB 23. mars.

Visste ingenting om avgiftssjokket

■ Nord-Norges eget Brusselkontor var ikke klar over at så mange sektorer kunne få økt arbeidsgiveravgift. Nord-Norge gir fem millioner kroner i offentlig støtte til landsdelens Brusselkontor.

I fjor sommer var de uinformert om at tusenvis av arbeidsplasser i Nord-Norge kunne bli rammet i bransjer som transport, finans- og forsikring.

– Hvis noen satt og visste dette, har de ikke informert oss, sier Åsunn Lyngedal til Nordlys 18. mars.

For komplisert å søke EU-midler til forskning

■ Flertallet av forskere synes det er for komplisert å søke om forskningsmidler fra EU, viser en ny undersøkelse.

– Det oppfattes som for

komplisert og kostnadskravende å søke rammeprogrammet i EU, sier Bjørn T. Berg i Forskerforbundet til Forskerforum 18. mars.

VARME ORD & STIKK I SIDA

■ Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord

Roger Hansen, leder i Norsk Transportarbeiderforbund

Forbundet fatta i januar, som det første LO-forbundet, landsmøtevedtak på å kreve EØS-avtalen oppsagt.

Stikk i sida

Erna Solberg, statsminister

Statsministeren har på besøk hos David Cameron kalt EØS et «skrekkeksempel» på en avtale, og advart britene mot den. Problemet er at her hjemme forsvarer hun avtalen med nebb og klør. Dobbelkommunikasjon de luxe.

ESA KREV ENDRING AV DEN DIFFERENSIERTE ARBEIDSGJEVARAVGIFTA:

Full arbeidsgjevaravgift gjev store konsekvensar

Store konsekvensar for næringslivet. Transportnæringa, energinæringa og fleire andre distriktsnæringar får auka utgifter med den nye arbeidsgjevaravgifta. Aps nestleiar Helga Pedersen meiner Erna Solberg sviktar Nord-Noreg.

FOTO: STORTINGET/TERJE HEIESTAD

Regjeringa vil vidareføre redusert arbeidsgjevaravgift i 233 kommunar, 31 fleire enn i dag. Men fleire viktige næringar må betale full arbeidsgjevaravgift. Transportnæringa vil tape på regjeringa si nye arbeidsgjevaravgift.

Næringsminister Jan Tore Sanner seier regjeringa vil behalde redusert arbeidsgjevaravgift for alle kommunar som har det i dag.

Jan Tore Sanner

– Når det gjeld område for differensiert arbeidsgjevaravgift, så vert dagens område vidareført. Vi inkluderer 31 nye kommunar, seier Sanner til Nasjonen 18. mars.

Men i alle dei 233 kommunane med redusert arbeidsgjevaravgift er det næringar som no må betale den fulle satsen på arbeidsgjevaravgift, altså 14,1 prosent. Det gjeld transport, finans og forsikring, stål, syntetiske fi-

ber og energi. 40 prosent av alle verksemdar i Norsk Lastebileigarforbund får auka avgift.

55 prosent vert ulønsame

Ein rapport Menon har laga for NHO viser at transportnæringa i Nord-Noreg får store problem med lønsemda med full arbeidsgjevaravgift. Finnmark vert hardest råka. I følgje Altaposten 18. mars er driftsmarginen i dag 4,4 prosent i næringa. Med innføringa av full arbeidsgjevaravgift vil driftsmarginen vere -0,1 prosent. 55 prosent av transportføretaka i Finnmark vil verte ulønsame med full arbeidsgjevaravgift.

Nestleiar Helga Pedersen i Arbeiderpartiet forstår godt uroa til verksemdene som vil verte råka av omlegginga.

– Det er rent løftebrudd av

Erna Solberg, seier Pedersen til Altaposten 18. mars. Ho er ikkje nøgd med regjeringa si manglande satsing på Nord-Noreg, ikkje minst omlegginga av arbeidsgjevaravgifta.

– De sendte ut en pressemelding som kom som julekvelden på kjerringa. Her hadde de kamuflert milliardkuttet til Nord-Norge som en gladmelding, seier Pedersen til Altaposten.

– Jeg skjønner veldig godt at næringslivet protesterer. Tallene er dramatiske, og når det kommer frem at over halvparten av bedriftene transportsektoren vil gå med underskudd, er det all grunn til bekymring. Det haster enormt å få gjort noe med saken, for dette vil ramme arbeidsplasser, og veksten i Finnmark.

Inga gladmelding

Kvart sjuande år reviderer EU sine regler for regionalstøtte, dei nye reglane skal gjelde frå 1. juli 2014 og ut 2020. Så lenge vi har EØS-avtalen dannar dei grunnlaget for det viktigaste norske distriktpolitiske verkemidlet: Den differensierte arbeidsgjevaravgifta. 202 kommunar har i dag nedsett avgift. Full arbeidsgjevaravgift er 14,1 prosent, og den reduserte avgifta kan vere alt frå null til 10,6 prosent. I 2013 ga dette ei avgiftslette på 13 milliardar.

Jan Tore Sanner si gladmelding er at 31 nye kommunar no får nedsett arbeidsgjevaravgift. Trass i det, reknar staten likevel med å tene inntil ein milliard på den nye ordninga. I alle dei 233 kommunane med nedsett arbeidsgjevaravgift er det næ-

ringar som no går opp i arbeidsgjevaravgift til 14,1 prosent. Det gjeld transport, finans og forsikring, stål, syntetiske fiber og energi.

Transportsektoren er frå før hardt pressa frå EU gjennom reglene om kabotasje. Kabotasje betyr at utanlandske vogntog kan utføre tre oppdrag internt i Noreg for kvar gong de kryssar grensa. Det kan dei gjere på ein fjerdedel av løna, med utanlandsk innkjøpte bilar og bussar.

Den andre sektoren som vert ramma hardt er energi. Lokale kraftselskap, ofte kommunalt eigde får auka lønsutgifter. Det blir mindre i kommunekassa eller høgare straumpriser.

Av Sindre Humberset
sindre.humberset@neitileu.no

NY SATIRISK TEGNESERIE:

EU-krati

av Jørgen Bitsch

■ *EU-krati* er en ny satirisk tegneserie laget av danske Jørgen Bitsch for Folkebevægelsen mod EUs magasin. Standpunkt vil fremover trykke episoder fra serien i norsk oversettelse. Serien publiseres også på www.neitileu.no. Jørgen Bitsch har tidligere laget den politiske stripeserien *Overdanmark*, for avisene Ekstra Bladet (2003-04) og Dagbladet Arbejderen (2006). Serien er også utgitt som eget album. Sammen med forfatteren Erwin Neutzsky-Wulff laget han den samfunnskritiske og ironiske superheltserien *Law Man*, utgitt i 2008. Seriene utmerker seg med de-

taljerte tegninger i klassisk tradisjon fra mestere som Frank Frazetta og Will Eisner. Nettside: www.qualitycomics.dk.

taljerte tegninger i klassisk tradisjon fra mestere som Frank Frazetta og Will Eisner.

Nettside: www.qualitycomics.dk.

Av Morten Harper morten.harper@neitileu.no

Nei-alliansen

Kvar veke presenterer neitileu.no ein ny kommentar, skriven av ein person frå den utvida nei-alliansen. Her kan du jamvel finne kommentarar frå EU-tilhengjarar som har noko meningsfullt å melde. I denne spalta kan du lese eit kort utdrag frå nokre av dei siste kommentarane. Les heile teksten på neitileu.no

Ukens skribent 11/2014:

Debatt for ungdommen

Av Ada J. Arnstad, internasjonal leder i Senterungdommen og President i Nordiska Centerungdomens Förbund.

Hvorfor forsvant den store og brede debatten om norsk folkestyre og EU fra det offentlige rom? Det samme gjelder debatten om EØS-avtalen. Vi har hatt den samme overnasjonale avtalen i 20 år uten at det er blitt stilt spørsmålstegn ved den. Hvilken forskjell gjør det for det norske samfunn om unge ikke har opplevd en EU-

debatt? Vi blir dårligere rustet for å forvalte det norske samfunnet. Vi trenger at den nyeste kunnskapen om forholdet mellom Norge og EU blir ivrig debattert i samfunnet. Og selv om kompromiss er viktig skal et velfungerende demokrati tåle de store, kompromissløse debattene. Det er flere enn de unge som burde kunne det.

Ukens skribent 10/2014:

EUs nye klimamål: For lite, for sent!

Av Berit Moen, tillitsvalgt i NTL og leder i Nei til EUs kvinnevalg i 1994.

De sier at for å tolke framtida er det viktig å kunne sin historie og å forstå nåtida. 20 år etter EU-kampen er det grunn til å trekke fram kvinner i EF- og EU-kampen og synliggjøre deres innsats. Vi argumenterte med at et EU-medlemskap ville bli en blåmandag for norske kvinner fordi vi ligger langt

foran resten av Europa når det gjelder kvinners politiske deltakelse. Norge hadde bygget opp en velferdsstat som kunne stå i fare. Kvinner her hjemme hadde stått i bresjen for utbygging av barnehager, undervisning og helse- og trygdesystem. Men var dette saker som kun berørte kvinner?

Ukens skribent 8/2014:

EUs nye klimamål: For lite, for sent!

Av Arnstein Vestre, leder i Natur og Ungdom og sitter i Nei til EUs råd.

Klokka tikker mot 2020, årstallet som har vært målestokken for klimapolitikken i Norge og verden så lenge jeg kan huske. Nå nærmer vi oss neste runde, vi står i fare for at EUs klimapolitikk blir en tannløs lissepassning til forurenserne. Norge har ikke vedtatt nye mål enda, men så lenge vi står utenfor EU, har vi mulighet til

å være mer ambisiøse. EU skal i månedene fremover diskutere seg fram til en ny klimapolitikk. Dersom de lander på de foreslåtte målene, ender vi med en klimapolitikk som kutter for lite for sent, som ikke er rettferdig og som ikke gir oss den klimahandlingen vi trenger.

Ukens skribent 6/2014:

Solidaritet

Av Odd Einar Dørum, tidligere leder i Venstre, stortingsrepresentant og statsråd. Han sitter i Nei til EUs råd.

Vi har alle fått med oss den store krisen i flere sør-europeiske land; Spania, Hellas og et stykke på vei Italia. La oss bruke Spania som eksempel. Arbeidsløsheten er meget stor og spesielt svært stor hos de aller yngste. I Norge møter vi dette gjennom arbeidssøkere fra Spania. Jeg vil ganske enkelt ta

til orde for at norsk kompetanse og nødvendige økonomiske ressurser blir brukt til å sikre bredbånd og god tilknytning av bredbånd til hus og leiligheter i for eksempel Spania. Solidaritet blir ofte teoretisk. Men vi må bruke evner og fantasi til å se muligheter. Jeg har herved fremmet et forslag.

Av Heming Olaussen

Leder i Nei til EU

EUS ANSKAFFESEDIREKTIV:

Nok en EØS-utfordring for Norge

■ EU har revidert tre direktiver betegnet som anskaffelsesdirektiver. Et klassisk anskaffelsesdirektiv, et forsyningsdirektiv og et tjenestekonsepsjonsdirektiv. Her skal vi fokusere på det siste.

Som det framgår av intervjuet med Audun Lysbakken, vil det reviderte tjenestekonsepsjonsdirektivet skape noen nye, store utfordringer for det vi kaller «ideelle aktører» innenfor helse- og sosialområdet i Norge. Det framgår også indirekte av det svaret næringsminister Monica Mæland ga på Lysbakkens brev om saken, der hun blant annet skreiv:

«Dagens forskrift om offentlige anskaffelser inneholder en bestemmelse som gir mulighet til å reservere konkurranser for ideelle organisasjoner ved anskaffelser av helse- og sosialtjenester. Dette er en særnorsk bestemmelse. Helse- og sosialtjenester er i dag såkalte uprioriterte tjenester som i begrenset grad er underlagt prosedyrereglerne i anskaffelsesdirektivet. Vi har derfor hatt et stort nasjonalt handlingsrom ved reguleringer av offentlige anskaffelser av slike tjenester, forutsatt at vi har holdt oss innenfor de rammer som følger av de generelle prinsippene i EØS-avtalen. EFTAs overvåkningsorgan har tidligere vurdert lovligheten av dagens bestemmelse, men fant at den ikke var i strid med etableringsfriheten og friheten til å yte tjenester. De valgte derfor å lukke saken.

I det nye direktivet om offentlige anskaffelser oppheves skillet mellom prioriterte og uprioriterte tjenester.

Hoveddelen av de tjenestene som i dag er uprioriterte og derfor i begrenset grad er omfattet av direktivet, herunder helse- og sosialtjenester, er nå omfattet av egne prosedyreregler. Disse prosedyrereglerne er mer fleksible enn for andre tjenester og innebærer ikke omfattende prosedyrerekrav, men det stilles visse grunnleggende krav til åpenhet og likebehandling ved kjøp av disse tjenestene, herunder krav om kunngjøring. Den rettslige situasjonen har derfor endret seg.

Hvorvidt vi kan opprettholde en mulighet til å reservere konkurranser for ideelle organisasjoner må ikke lenger bare vurderes opp mot EØS-avtalens generelle prinsipper, men avhenger av tolkningen

av et konkret direktiv som stiller krav om kunngjøring og likebehandling.

Anskaffelsesdirektivet er et minimumsdirektiv. Det innebærer at det er mulig å fastsette strengere prosedyreregler nasjonalt, men man kan ikke innføre mindre omfattende krav enn minimumsreguleringen. Kunngjøringsplikten og det anskaffelsesrettslige likebehandlingsprinsippet kan derfor ikke fravikes uten eksplisitt hjemmel. Direktivets unntaksbestemmelser er med andre ord uttømmende. Ettersom direktivet ikke inneholder et generelt unntak som gir mulighet for å reservere konkurranser om helse- og sosialtjenester for ideelle organisasjoner, kan dagens særnorske unntaksbestemmelse ikke videreføres etter gjennomføringen av det nye direktivet. Dette gjelder anskaffelser med en verdi som overstiger EØS-terskelverdien på 750 000 euro.»

Disse direktivene skal være implementert i norsk lov seinest 1. januar 2016. Regjeringa er allerede i gang med å forberede dette, med henvisning til det såkalte «Forenklingsutvalget» som skal legge fram sin innstilling til sommeren. Det er fremdeles noe uklart hva slags nasjonalt handlingsrom som kan tenkes innafor direktivet, men mange er urolige og til dels svært kritiske, som for eksempel Audun Lysbakken. KrF har i Klassekampen løftet fram bruk av veto retten som en mulighet.

Det en ser er at store ideelle aktører allerede forbereder tilpasning til denne «nye virkeligheten», ved at de skifter arbeidsgiverorganisasjon og dermed muligheten for å endre pensjonsbetingelsene for sine ansatte. De ønsker å inngå mye dårligere pensjonsavtaler, for sånn å komme i en konkurranseposisjon. Vi ser også eksempler på at de begynner å opptre som en rein kommersiell aktør for å kunne konkurrere. Vil «ideelle aktører» med dette kunne bli en saga blott?

Det er all grunn til å følge tett med på den videre utviklinga i denne EØS-saka. Nok en gang utfordres den norske samfunnsmodellen. Mantraet om «EØS for enhver pris» begynner å bli kostbart for noen og enhver.

KAMP OM EUS ANSKAFFESEDIREKTIV:

Truer ideell omsorg

Undergraver idelle organisasjoner. – Dette vil være svært dramatisk for ideell sektor i Norge, fordi det er lett for de kommersielle å konkurrere dem ut ved å underby dem på blant annet pensjonsvilkår for de ansatte, sier Audun Lysbakken.

FOTO: EIVIND FORMOE

EUs nye anskaffelsesdirektiv vil kunne true de ideelle aktørene innenfor velferd og omsorg. SV og KrF advarer mot innføring av direktivet.

17. februar stilte SVs leder Audun Lysbakken næringsminister Monica Mæland spørsmål om videreføring av unntaket om å reservere konkurranser for ideelle organisasjoner. (Les mer om svaret fra Mæland i kommentaren til venstre.)

– Hva er hovedproblemet med EUs anskaffelsesdirektiv?

– Slik regjeringen ser ut til å tolke direktivet pålegger det oss å likebehandle alle private aktører i velferden. Det betyr at vi ikke lenger vil kunne ha egne anbudsregler for ideelle barnevernsinstitusjoner, rusomsorg og lignende. I stedet må ideelle aktører konkurrere mot kommersielle selskap, sier Audun Lysbakken.

– Dette vil være svært dramatisk for ideell sektor i Norge, fordi det er lett for de kommersielle å konkurrere dem ut ved å underby dem på blant annet pensjonsvilkår for de ansatte. I SV mener vi dette vil være svært negativt for hele velferdsstaten, fordi den offentlige velferden i dag får gode og innovative supplement fra ideell sektor. Her kan EØS rett og slett slå ut noen av dem som gjør mest for de mest utsatte menneskene i vårt samfunn.

SV vil ha veto

– Ønsker SV at det legges ned veto mot direktivet, eller ser man primært for seg overgangsordninger eller unntak?

– For SV er kampen mot kommersialisering av velferden en hovedsak. Det var for eksempel SV som i regjering sørget for å

Hans Olav Syversen.

stansen bruken av anbud i statlig barnevern. Vi vil ikke at skattepenger til profitt hos

kommersielle aktører. Derfor ønsker vi å beskytte både offentlig og ideell sektor mot konkurranse fra kommersielle. Hvis norske regler som sikrer slik beskyttelse ikke kan beholdes vil vi foreslå at Norge reserverer seg i denne saken.

– Vil SV ta initiativ til å reise en kamp mot direktivet? I tilfelle – hva vil SV gjøre?

– SV har allerede tatt slike initiativer. Vi har tatt opp spørsmålet med regjeringen i Stortinget, og vi kommer til å kjempe innbitt mot at vi får mer anbudstvang i velferd og omsorg.

EØS på sitt verste

– På hvilken måte vil du si at dette direktivet illustrerer EØS-avtalen generelt?

– Anskaffelsesdirektivet er EØS-avtalen på sitt verste. Det innebærer en meningsløs detaljstyring og overkjøring av både Norge og EUs egne medlemsland. Det viser dessuten at EØS ofte fungerer som en abonnementsordning på Høyrepolitikk, hvor Norge blir pådyttet politikk som bare Høyre og Frp støtter her hjemme. Det er nettopp slike direktiver som gjør at SV mener

EØS-avtalen må erstattes av en mer begrenset handelsavtale mellom Norge og EU.

– Tror du denne saken kan få betydning inn mot kommunevalget?

– Ja, dette direktivet kan ramme gode og tradisjonsrike velferdstilbud over hele landet, og tvinge norske kommuner til å føre en politikk de ikke ønsker, sier Lysbakken.

KrF også mot direktivet

Kristelig Folkeparti slår også alarm om konsekvensene av anbudsdirektivet.

– Jeg utfordrer regjeringen: La oss ikke sette oss på første benk og rekke hånda i været! Nå bør vi utnytte handlingsrommet og utfordre direktivet, sier parlamentarisk leder i KrF, Hans Olav Syversen til Vårt Land 27. februar.

– Blir direktivet stående, kan hele landskapet for ideelle tilbydere innen omsorgssektoren bli endret.

Syversen vil ha en motoffensiv mot direktivet.

– Vi har et «vindu» frem til 2016 – når EU-direktivet trer i kraft. Før dette bør en god samarbeidsavtale mellom det offentlige og frivillig sektor på plass. Og det kan inngås en rekke, langsiktige avtaler med ideelle, før direktivet kommer.

– Bør Norge legge ned veto mot direktivet?

– Det er det for tidlig å si, svarer Syversen.

Av Heming Olaussen

heming.olaussen@neitileu.no

Bygdekvinnelaget mot postdirektivet. – Mulige konsekvenser kan være dyrere porto for distriktene og færre dager med postombæring, sier Kathrine Kleveland, leder i Norges Bygdekvinnelag.

FOTO: TORI AARSETH

POSTDIREKTIVET INN BAKVEIEN:

– Distriktsfiendtlig og udemokratisk

Den rødgrønne regjeringen la ned Norges første veto innenfor EØS-avtalen da de sa nei til å innføre EUs tredje postdirektiv. Nå har Solberg-regjeringen varslet at vetoet blir trukket tilbake.

Kathrine Kleveland, leder i Norges Bygdekvinnelag, og Hilde Firman Fjellså, sentralstyremedlem i AUF, har ikke tenkt å gi opp kampen mot postdirektivet.

– *Hvordan står den politiske situasjonen rundt direktivet nå?*

– Høyre og Frp har sagt at de vil trekke tilbake vetoet, forklarer Fjellså.

– Spørsmålet er om de har flertall på Stortinget. Da er det Venstre og KrF som blir nøkkelen til å vinne denne kampen nå.

– Regjeringens strategi er å gjøre dette til en sak som allerede er tapt, sier Kleveland.

– Vi godtar ikke at den er tapt. Venstre må snus og KrF må lande riktig. Kanskje finnes det også muligheter innenfor FrP. Det hersker ingen tvil om at også regjeringspartiene er splittet i saken. I følge en undersøkelse

utført av NorgesBarometeret i juli 2013, sier en av fire av Høyres kommunestyremedlemmer, og nesten halvparten av FrPs, nei til direktivet.

– Det er jo politikere som er ute i kommunene som får merke konsekvensene av direktivet, sier Kleveland.

– Vi har folket med oss når vi sier nei. Over 80 prosent vil beholde enhetsporto og tre av fire som har bestemt seg er imot å innføre direktivet. Og så kan man jo spørre seg hvem det er som tjener på konkurranseutsetting. Det er ikke folk flest, og da blir jeg skeptisk.

Et historisk veto

– Før landsmøtet i Arbeiderpartiet i 2011 hadde mange kommunepartilag og fylkespartilag vedtak om at man ønsket å bruke reservasjonsretten i denne saken, forteller Fjellså.

– AUF var veldig engasjert i saken, og det samme var mange med tilknytning til arbeiderbevegelsen og distriktslag innad i partiet. Det handlet om arbeidsvilkår og om bevaring av en skikkelig posttjeneste, men det var også et poeng å se om det var mulig å bruke reservasjonsretten innenfor EØS-avtalen. Når landsmøtet kom, tapte ledelsen for grasrota, og vi fikk et vedtak om å bruke reservasjonsretten mot postdirektivet. Dette har blitt tydelig respektert og fulgt opp i den rødgrønne regjeringen fra Arbeiderpartiets side.

– Det var folkelig motstand som førte til vetoet, legger Kleveland til.

– Vi var mange som kjempet mot det. Det at organisasjoner som Nei til EU, Postkom, Natur og Ungdom, Bygdekvinnelaget og AUF fant ut at dette var en sak vi ville kjempe for sammen, sier litt om bredden i motstanden mot direktivet.

Konkurransesetter posten

– Det tredje postdirektivet handler om å konkurransesette post under 50 gram, forklarer Kleveland.

– Så det er brevposten som er i fare nå, sett med våre øyne. Det bekymrer oss fordi vi ønsker likhet på tross av geografiske

Hilde Firman Fjellså.

forskjeller. Med konkurranse blir det antakeligvis dyrere porto for lengre distanser, så da handler det om distriktene våre og at det

blir dyrere å bo i utkanten enn sentralt.

– Per i dag er det slik at enhetsporto gjør at det koster like mye å sende brev uansett hvor du sender det i landet. Kostnadsmodellen er slik at det man tjener på postdistribusjon i områder hvor det er lønnsomt, først og fremst i Oslo, brukes til å finansiere postombæring i distriktene.

For AUF er det også viktig å se på konsekvensene for arbeidstakerne. Fjellså forklarer:

– Distriktene er viktige for AUF. Men i tillegg kommer forverring av arbeidsvilkår for ansatte og risikoen for sosial dumping som kommer som en konsekvens av konkurranseutsetting.

Tid for mobilisering

– *Hvordan jobber dere med denne saken nå?*

– Vi skal informere og skrive om det, sier Kleveland.

– I Bygdekvinnelaget er vi partipolitisk nøytrale, men ikke politisk bevisstløse. Det med lik porto er faktisk kjempeviktig. Direktivet vil gå utover Postens økonomi, og truer dermed 6-dagers postombæring. Derfor tenker jeg, fra Bygdekvinnelagets ståsted, at det både er distriktsfiendtlig og at det er udemokratisk.

Også AUF er på ballen:

– Vi har god kontakt med Postkom, og vi er tydelige innad på at vi har et vedtak så ikke ledelsen i Ap kommer på andre tanker, sier Fjellså.

– Vi driver også skoloring om hvorfor dette er viktig, både når det kommer til arbeidsvilkår og næringslivet i distriktene. Så snart forslaget fra regjeringen kommer, vil vi jobbe med å få saken opp på agendaen.

– *Hva kan Nei til EU-ere gjøre?*

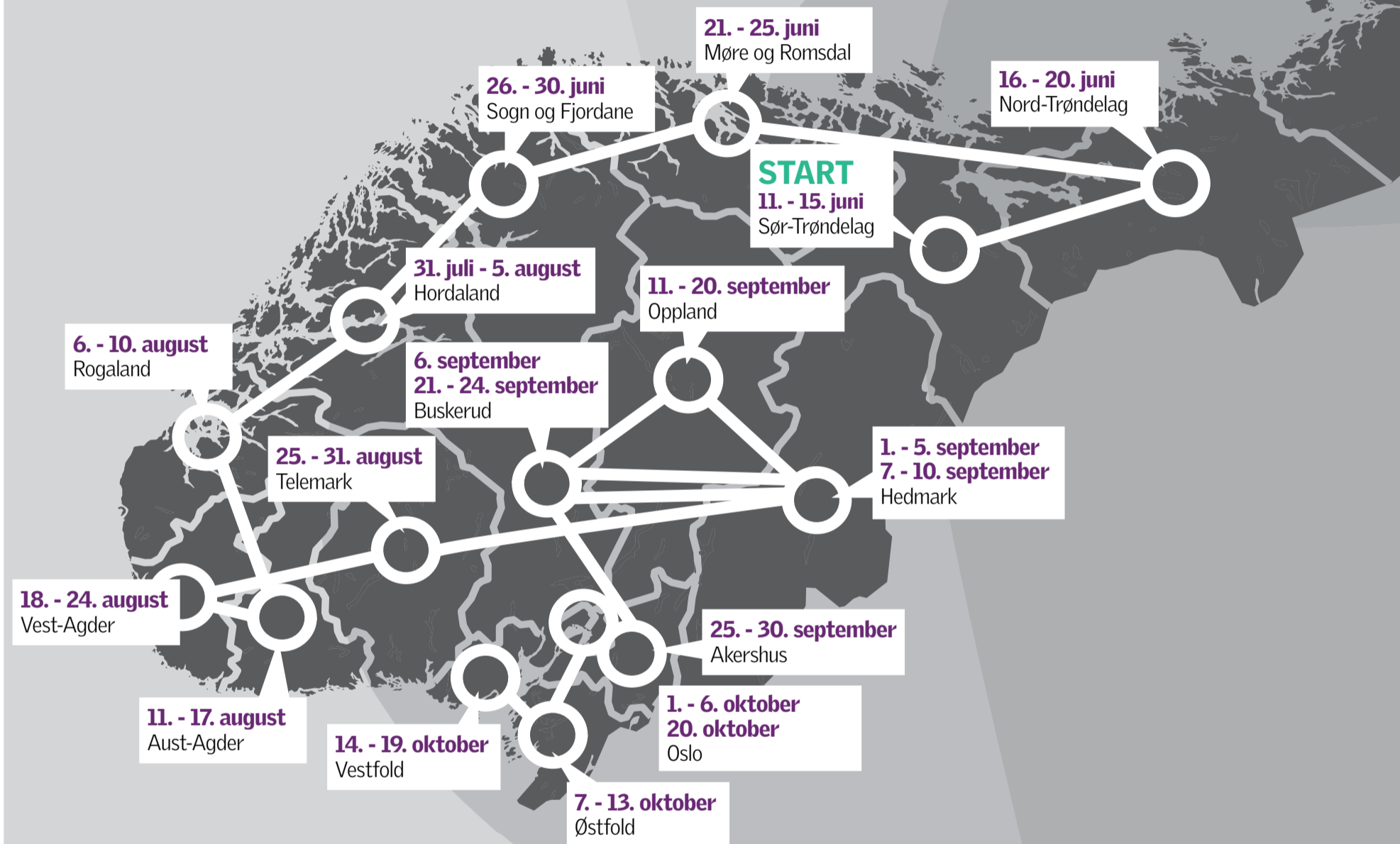
– Snakk med folk, spesielt i Venstre og KrF. Skriv leserinnlegg og jobb opp mot partiene, sier Fjellså.

– Vi er flinke til å gjennomføre det vi tror på, så vi må ikke tro saken er tapt, føyer Kleveland til. Vi mobiliserte og vant for tre år siden, og vi kan gjøre det igjen.

Av Tori Aarseth

tori.aarseth@neitileu.no

Nei til EU feirer folkestyret!

Politisk program for dobbeltjubileet i 2014: 1814 og

200-års jubileet for Grunnloven av 1814 og 20-års jubileet for folkeflertallets nei til EU-medlemskap i 1994, står på de samme to bærebjelkene:
 ■ Ja til folkestyret
 ■ Ja til nasjonal suverenitet

I 1814 handlet folkestyret om en demokratisering av det norske samfunnet, uttrykt ved at folket er den lovgivende makt gjennom Stortinget (Grunnlovens § 49). Den nasjonale suvereniteten hang i en tynn tråd, men Eidsvoldsmennene viste det mot som skulle til for å ivareta det norske folks interesser overfor stormaktene. Det

endelige sjølstyret ble likevel først vunnet fullt og helt med avskaffelsen av unionen med Sverige i 1905. Staten Norge bygger på prinsippet om folkesuverenitet.

I 1994 handlet EU-kampen også om folkestyre mot fjern- og elitestyre. Nasjonal suverenitet sto igjen på spill, da flertallet av folket nok en gang avviste ideen om at Norge som nasjon ikke kunne ivareta sine egne interesser i verden uten å bli innlemmet i EU.

1814 + 1994 = sant!

Ideen om at folket skal styre gjennom valg av representanter som står ansvarlige overfor

Grunnloven beskytter folket - og sikrer folkestyret

Kong Harald V i nyttårstalen 2014

det samme folket er en helt sentral verdi i Norge, verdt å forsvare, verdt å kjempe for. Ideen er blitt forsterket flere ganger gjennom grunnlovsendringer og sedvane, blant annet gjennom formannskapslovene av 1837 og parlamentarismen i 1884, samt ved innføring av kvinners stemmerett i 1913 og fullt ut allmenn stemmerett i 1919.

Ideen om at Norge er et

sjølstendig land står sentralt i mange nordmenns bevissthet. En undersøkelse (Forskningsrådets grunnlovundersøkelse, Forskning.no 9.1.14) viser at 93 prosent mener Grunnloven er viktig for demokratiet, og bare 5 prosent mener at EUs lover skal gå foran Grunnloven. I Grunnloven uttrykkes sjølstendigheten slik: «§ 1: Kongeriget Norge er et frit, selvstendig, udelelig

og uafhængeligt Rige.» En innlemmelse av Norge i Den europeiske union bryter åpenbart med Grl. § 1.

Et EU-medlemskap vil også bryte med andre bestemmelser i Grunnloven, som at Stortinget har eneansvaret for å gi og oppheve lover, og pålegge skatter og avgifter (§ 75a).

Likewise vil vi hevde at Stortingets praksis bryter med Grunnlovens § 93 om at suverenitetsavståelse bare kan skje ved at 3/4 av Stortinget stemmer for det, når man hele tiden avstår betydelig suverenitet gjennom EØS-avtalen ved bruk av alminnelig flertall etter Grl. §26.2. Det er bred

8. - 14. september
Troms

1. - 7. september
Finnmark

15. - 21. september
Nordland

På kryss og tvers i Noreg

Les meir om jubileums-
stafetten på neitileu.no

I jubileumsåret legg Nei til EU ut på vegen med to festpynta bilar. Målet er å besøka flest mogleg stader for å feira folkestyret! Bilane skal vere på vegen i perioden 11. juni til midten av oktober.

Vi startar i Trondheim i juni. Valet av dato har historiske årsaker. Det var denne dagen at kampanjestarten i 1994 markerte den lange innspurten fram til røystedatoen. Vi avsluttar i midten av oktober med lanseringa av jubileumsboka som Dag Seierstad skriv.

Målsetnaden er å besøke flest mogleg stader over heile landet, difor har vi organisert oss med to bilar. Det er tilsette og styremedlemmer som skal reisa rundt. Det vil alltid vera to personar i bilen. Bilen er utstyrt med standsbukkar, jubileumsmateriell og ei historisk vandreutstilling.

Vil du at lokallaget ditt skal få besøk av jubileumsbilen? Ta kontakt så ser vi om kan få det til! Du bør hugse på at lokallaget har ansvar for å skaffe overnatting og for å laga eit opplegg. Send e-post til js@neitileu.no eller ring Trude Koksvik Nilsen på **22 17 90 37**.

1994 – Vi feirer folkestyret og det nasjonale sjølstyret

enighet i Norge om at EØS-avtalen representerer et demokratisk underskudd, og mange vil hevde at den også er i strid med Grunnloven.

For folkebevegelsen Nei til EU og våre 26.000 medlemmer står ideen om folkestyret helt sentralt. Ideen om at folket – ikke ulike eliter – skal styre gir en helt avgjørende demokratiforståelse. Men valg til nasjonalforsamlingen hvert fjerde år må også suppleres med aktiv deltakelse i demokratiske institusjoner og samfunnsliv. Derfor er deltakelse i politiske partier, høy organisasjonsgrad i fagbevegelse og interesseorganisasjoner viktig.

Det at folk i Norge har felles språk og kultur, og en felles offentlighet, er viktige kjennetegn ved et ekte demokrati.

Dette står i motsetning til et EU preget av demokratisk underskudd.

Den norske Grunnloven kom til gjennom politisk kamp. Det norske nei til EU kom også som resultat av politisk kamp, både i 1972 og 1994. Det er den samme kampen om folkestyret og om nasjonal suverenitet det

står om i 2014.

I dag er det den skrittvisse avgivelsen av suverenitet til EU via EØS som truer demokrati og nasjonalt sjølstyre. Statsministeren kaller EØS for et «skrekkeeksempel på demokratisk underskudd». (Aftenposten 15.1.14) Forskere ved Arena (UiO) erklærer EØS-avtalen som en «trussel mot demokratiet». (Forskning.no 20.1.14) EØS tærer på Grunnlovens bærebjelker.

Derfor mener Nei til EU at EØS-avtalen bør avløses av en moderne handelsavtale.

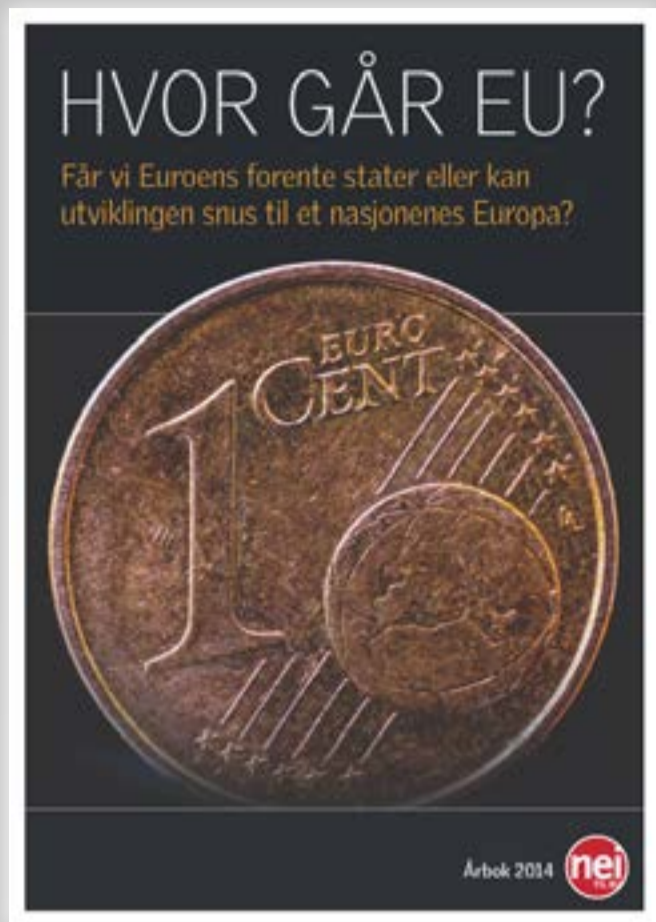
Liksom Grunnloven var del av en internasjonal bevegelse – inspirert av opplysningstiden og den franske og amerikanske Grunnloven – er det norske nei til EU basert på internasjonalt samarbeid og solidaritet. Vi vet at vårt nei til EU har inspirert mange mennesker og organisasjoner i EU til å kreve et reelt folkestyre og nasjonalt sjølstyre i egne land. Nei til EU har aktivt bidratt til å støtte initiativ i EU-land som ønsker å åpne rommet for økt demokrati og folkelig innflytelse på politikken.

Utenfor EU har Norge tatt sjølstendige initiativ og også vært et foregangsland på en rekke områder. Norges sjølstendige stemme er blitt hørt i internasjonale klimaforhandlinger, i fredsbestrebelsene, i FN, i arbeidet for globale forbud mot kvikksølv, klasebomber og landminer.

Nei til EU arbeider for at Norge fortsatt skal være et land tufta på folkestyre, nasjonal suverenitet og internasjonal solidaritet. Vi vil forsvare Grunnloven på dette grunnlaget, vi vil avvise norske EU-medlemskap og vil at Stortinget skal si opp EØS-avtalen.

Grunnloven er fundamentet for nasjonen Norge
Kong Harald V i nyttårstalen 2014

Publikasjoner fra Nei til EU

Hvor går EU? – 225,- (medlemspris)

Eurokrisen har spisset motsetningene i EU. Får vi Euroens forente stater eller kan utviklingen snus til et nasjonenes Europa? Nei til EUs årbok 2014 beskriver de viktige utviklingstrekkene og konfliktlinjene i EU, og går inn i debatten om alternativene til dagens union. Boken drøfter hva dette betyr for Norge og vår egen debatt om EU og EØS. Den inneholder også Dag Seierstads årskavalkade. 128 sider.

Knaker det i konstitusjonen? – 50,-

Den skrittvisse avgivelsen av suverenitet til EU via EØS-avtalen truer demokrati og nasjonalt selvstyre, og utfordrer på flere måter grunnlovens grenser. Stortinget skal igjen behandle et forslag om å endre grunnlovens § 93 slik at man lettere kan avgi suverenitet og melde Norge inn i EU. Hva er de konstitusjonelle spillereglene i EU-saken? Nei til EUs skriftserie VETT nr 2 2014 inngår i markeringen av dobbeltjubileet 1814+1994. 64 sider.

Handel og solidaritet – 50,-

Nei til EUs skriftserie VETT nr 1-2014 undersøker EUs handelsavtaler med tidligere koloniland (EPA), unionens relasjoner til Latin-Amerika og EUs fiskeripolitikk overfor fattige land. Heftet ser dessuten på mulige konsekvenser av de aktuelle forhandlingene mellom EU og USA om en avtale for handel og investeringer. Norges handelspolitikk og norsk bruk av handlefriheten i internasjonale fora behandles også. 64 sider.

Fiskeri og fiksfaseri – 50,-

Trenger fiskeri-Norge EØS-avtalen? Nei til EUs skriftserie VETT nr. 3-2013 imøtegår Europautredningens påstand om at EØS-avtalen har vært økonomisk gunstig for Norge. Heftet viser også at det er en myte at EØS-avtalen trengs for å sikre norsk fiskeeksport til EU. EUs nye fiskeripolitikk 2014–2020 gjennomgås. 64 sider.

Ferske faktaark

3-2014: Anskaffelsesdirektivet
2-2014: Tollvern og handlefrihet
1-2014: Et indre marked EU-USA

Nytt opplag: EØS-guiden

Kortfattet innføring i EØS-avtalens innhold, konsekvenser og alternativer.

Last ned fra Nei til EUs nettsider:
www.neitileu.no/kunnskapsbank

GRUNNLOVSJUBILEET 2014:

Feirer nasjonalstat, folkestyre og fred

– Vi har kommet fram til en avklaring om forholdet mellom folkesuvereniteten og maktfordelingen, forteller professor Ola Mestad, som leder Forskningskomiteen for grunnlovsjubileet.

Ola Mestad er professor ved juridisk fakultet, Universitet i Oslo, der han blant annet arbeider med europarett. Han har skrevet en rekke rettshistoriske artikler, og er redaktør for boken *Frihetens forskole. Professor Schlegel og eidsvollsmennenes læretid i København* (Pax Forlag 2013), om tankegodset som formet eidsvollsmennene før 1814.

– Hva er det vi egentlig feirer, når vi som nasjon markerer at det er 200 år siden 1814?

– Egentlig er det tre forhold: Etableringen av den moderne norske nasjonalstaten, folkestyret og at de nordiske land har levet i fred med hverandre i to hundre år.

– Før 1814 var Norge en del av den dansk-norske helstaten. Vi var et eget rike, men ingen sjølstendig enhet. Ved 1814-Grunnloven av 17. mai het det at Norge var et fritt, uavhengig, uavvendelig og udelelig rike. I november-Grunnloven, etter at vi hadde akseptert unionen med Sverige, heter det ikke lenger «uavhengig», men «selvstendig» – et begrep svenskene aksepterte. Det er også det vi har beholdt i Grunnlovens § 1. Det er interessant å bemerke her at vestlandsdelegatene til Stortinget stemte mot denne endringa. Ordet uttrykker altså et sjølstyre, men innenfor en overordnet enhet.

– Denne forståelsen er også interessant i dag. Når for eksempel professor Erik O. Eriksen ved ARENA (Senter for europaforskning ved UiO, red. anm.) bruker begrepet «demokratisk selvskading» om vårt forhold til EØS, griper han på en måte tilbake til tiden før 1814 – altså til unionen med Danmark. Det er en artig formulering.

Unionen med Sverige

– Du har tidligere skrevet om unionen med Sverige, hvordan var Norges situasjon?

– Det viktige her er å forstå at unionen med Sverige fra 1814-1905 ga Norge stor grad av sjølstendighet. Den var absolutt med hensyn til innenrikspolitik. Det var for eksempel ikke tillatt med statlige økonomiske

SJU AV ÅTTE: – Grunnlova er svært viktig

87 prosent av nordmenn mener at Grunnlova er svært viktig, viser ny ei undersøkning.

Ola Mestad leier Forsknings-

Vett 2-2014

Denne teksten er hentet fra det nye Vett-heftet *Knaker det i konstitusjonen? EU, EØS og grunnlovens grenser*. Vett-heftet kan bestilles fra neitileu.no for kr. 50,-. Medlemmer som mottar Standpunkt kan også motta Vett-heftene gratis som istikk i avisen. For å bli registrert som Vett-abonnet, send e-post til neitileu@neitileu.no eller ring 22 17 90 20.

Hva er det vi feirer?

Professor Ola Mestad er leder av Forskningskomiteen for grunnlovsjubileet.

FOTO: UNIVERSITETET I OSLO

transaksjoner mellom de to land. Vi hadde sjølsagt felles Konge, og utenrikspolitikken var styrt fra Stockholm. I krigstider som i 1814 betød det først og fremst sikkerhets- og forsvarspolitikken.

– I en bok jeg utga i 2005 sammen med Dag Mikaelson – Rett, Nasjon, Union – spesielt sluttkapitlet, drøfter jeg om en kan se noen sammenheng eller likhetstrekk mellom den svensk-norske union og EU. Jeg finner at det ikke er tilfelle. Boka er dessverre utsolgt fra forlaget.

Folkesuverenitet og maktfordeling

– Du har ledet Forskningsrådets komite for grunnlovsjubileet. Har det kommet fram noe helt

nytt i samband med denne forskningen?

– Først og fremst vil jeg nok si at vi har kommet fram til en avklaring og opprydding omkring forholdet mellom folkesuvereniteten og maktfordelingen. Det er Eirik Holmøyvik som i sin doktoravhandling framkommer med nye og interessante funn og forklaringer som gir den klare konklusjon at folkesuvereniteten er overordnet maktfordelingsprinsippet, det vil si at Stortinget står over Kongen spesielt. Dette var en vedvarende diskusjon i Norge i perioden 1824-1884, der særlig konservative jurister og politikere hevdet det syn at Kongen måtte ha en sjølsagt vetorett mot grunnlovsendringer, med referanse til Montesquieu. Mytene ville ha det til at «Montesquieus maktfordelingsprinsipp» der alle balanserer alle var grunnleggende på Eidsvoll. Holmøyvik tilbakeviser dette, og jeg er enig med ham.

– Fra 1814 må vi fastslå at Stortinget, det vil si folket, var overordna. Dette var jo det revolusjonære i hele prosessen, og i det grunnlaget som ble ført inn i Grunnloven. Ikke rart kanskje, at konservative ønsket en annen definisjon, men det var Venstre som kjempet og fikk rett. Objektivt sett. Og det er nå fastslått.

Av Heming Olaussen

heming.olaussen@neitileu.no

komiteen for grunnlovsjubileet, som i januar lanserte ei undersøkning om den haldinga folk har til Grunnlova og demokratiet. Så mange som 93 prosent meiner Grunnlova er viktig for demokratiet.

– Det er veldig høge tal, sa Mestad, som også kunne pre-

sentere tal som viser at berre fem prosent meiner at EUs lover og reglar bør gå føre Grunnlova, sa Mestad til NTB 9. januar.

– Det er nok ein av grunnane til at vi ikkje har så mykje EUDiskusjon i Noreg, sa Mestad.

NPK/NTB

Lansering av 2014-jubileet. Stein Ørnhøi, Trond Giske, Heming Olaussen og Sveinung Rotevatn innleidde og debatterte under lanseringa av kampanjen 10. februar.

FOTO: EIVIND FORMØE

LANSERTE KAMPANJE FOR Å FEIRE 1814 OG 1994:

– Burde egentleg åtvvara mot kampanjen

10. februar lanserte Nei til EU kampanjen for å feire 200 årsjubileet for Grunnlova og 20 årsjubileet for nei-fleirtalet i 1994. Medieinteressa var langt frå overveldande. Men så kasta akademikarane seg inn i debatten...

– Eg burde egentleg åtvvara mot at Nei til EU har ein sånn kampanje, sa Sveinung Rotevatn på Nei til EUs kampanjelansering på Stopp Pressen.

– Grunnlova er det mest samlande i norsk politikk og EU-røystinga det mest splittande. Men eg tykkjer også det er bra at Nei til EU tek dette som kampanje. Det er eit paradoks, 200 år etter Grunnlova, at Europa går til val der vi ikkje er med, men der EU har ein solid finger med i spelet om vår politikk.

På lanseringa av kampanjen «1814 og 1994: Folkestyre og nasjonalt sjølvstyre» presenterte Nei til EU sin kampanje.

– Vi vil reise ein debatt om folkestyret og EØS fortalde Heming Olaussen, og presenterte planane for kampanjeåret.

– Vi skal ha seminar og debattar og ein jubileumsstafett. 28. november innbyr vi til festhelg i Oslo. I eit år der vi skal feira Grunnlova meiner eg at dette er eit viktig spørsmål å diskutera: Er vi fornøgd med det vi har vald?

Største EØS-tilhengaren

Tidlegare stortingsrepresentant

og leiar i Nei til EU Stein Ørnhøi heldt miniforedrag om 1814 og 1994. Stortingsrepresentant og tidlegare statsråd Trond Giske og stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn kommenterte og debatterte.

– Eg er den største EØS-tilhengaren i Noreg, fortalde Trond Giske.

– Eg meiner at EØS er eit godt kompromiss, det gjev oss full integrasjon i marknaden og det gjev oss det beste av EU-samarbeidet, der vi samarbeider med EU der vi må, sa Giske.

– Men eg meiner det går an å feira at vi sa nei til EU og vera for EØS i grunnlovsåret.

– Ødelegge festen

Riksmedia syntes ikkje Nei til EU si lansering var særleg spennande, utanom Klassekampen som omtalte planane før lanseringa. Stortingspresident og leiar for hovudkomiteen for grunnlovsjubileet, Olemic Thommesen (H), let seg ikkje imponere.

– Jeg velger å senke skuldrene. Det er langt fram før Nei til EU klarer å ødelegge festen, sa han til avisa 3. februar.

– I egenskap av å være leder for grunnlovskomiteen har jeg ingen kommentar til dette. Det blir ikke del av det offisielle grunnlovsprogrammet, men her er enhver fri til å lage sine opptog eller stafetter, sa Thommesen vidare.

Akademikardebatt om EØS

I 2014 er det også 20 årsjubileum for innføring av EØS-avtalen. Samanhengen mellom grunnlovsjubileet og EØS-avtalen har skapt ein viss debatt i enkelte akademiske krinsar. Erik Oddvar Eriksen frå ARENA, senter for europaforskning, hadde kronikken «Jubileum med bismak» på trykk i Dagbladet 3. mars. I kronikken slår han fast at Noreg må sitje på gangen. «Norge er for alle praktiske formål med i Unionen, og betaler for medlemskapet gjennom EØS-midlene, men har ikke innflytelse.» Eriksen skriv at «mange ønsker EU bort. Men det er ønsketekning. Der er ikke noe alternativt prosjekt i sikte i globaliseringens tidsalder. Med alle dens feil og mangler er EU kommet for å bli.» Vidare skriv han at EU-skep-

tikarar i Europa har innsett det. Dei vil «gjøre EU demokratisk og solidarisk. Mer Europa, heller enn mindre, er deres slagord. Men jo mer omfattende samarbeidet blir, jo dypere integrasjonen blir, jo mer problematisk blir situasjonen for Norge. Det er ikke Norges Grunnlov, men EUs som i stigende grad faktisk gjelder her til lands. Norske statsborgere er annenrangs borgere i Europa.»

Vidar Helgesen

EU-ministeren protesterte

EU-minister Vidar Helgesen heldt ei forelesing for på eit Arena-seminar 4. mars. Her forsvarte han EØS-avtalen. «Hvorfor bygger regjeringen på EØS-avtalen? Fordi EØS-avtalen har vist seg å ivareta sin hovedmålsetting: Nemlig å sikre Norge deltakelse i det indre marked, med fri bevegelighet av varer, tjenester, kapital og mennesker. Det ser vi resultater av hver dag, i hverdagslivet, i arbeidslivet og i næringslivet.»

Han er likevel samd med Eriksen i problema med EØS-avtalen. «Det er demokratiske svakheter i vår tilknytning til EU som Arena, og mange med dem, peker på. Først og fremst fordi vi ikke sitter rundt bordet der beslutningene fattes. Og personlig mener noen av oss

at det skulle vi gjerne ha gjort. Men det gjør vi altså ikke, og derfor må vi gjøre det beste vi kan ut av det vi har. Enkelte forskere ved Arena har karakterisert EØS-avtalen som demokratisk selvsikring. Det mener jeg er å trekke det for langt.»

Helgesen meinte EØS-avtalen står sterkt fordi den vart vedteken med stort fleirtal på Stortinget, og fordi EØS-avtalen låg til grunn då eit fleirtal røysta nei til EU-medlemskap. «Siden den gang har samtlige seks storting og samtlige sju regjeringer – uavhengig av politisk farge – sluttet opp om og styrt på basis av EØS-avtalen og våre øvrige avtaler med EU. Det er ingen selvsagt ting på et felt hvor det til tider har blåst kraftige politiske vinder.»

Vidare peika Helgesen på handlingsrommet innanfor avtalen. «EØS-avtalen gir muligheter til å påvirke EU-regelverket i tidlig fase, selv om innflytelsen ikke er garantert. Men det er den heller ikke for medlemslandene. Vi har åpninger og mulighetsrom. Og jeg vil understreke – og det er jo dere i salen klar over mer enn noen andre: EU er et stort kommunikasjons- og forhandlingsmaskineri. Er man tidlig ute og har vettuge argumenter, blir man lyttet til.»

Av Eva Marie Mathisen og Sindre Humberset
standpunkt@neitileu.no

STRATEGIUTVALET BER OM INNSPEL:

Kva må til for å vinne

– Veldig mange vil snakke politikk, men det er ikkje like lett å få ein debatt om kva organisasjon vi treng for å nå måla våre, seier Benedikte Pryneid Hansen, leiar i strategiutvalet i Nei til EU.

Det er ti år sidan sist Nei til EU gjennomførte ein omfattande strategiprosess. Benedikte Pryneid Hansen vart vald til nestleiar på landsmøtet i 2013, og no skal ho leie det nye strategiutvalet i Nei til EU.

– Vi ser at vi har behov for ein langsiktig strategi for neisida, seier ho.

– Vi har ikkje hatt ein strategiprosess i Nei til EU sidan 2004. Då var det jafleirtal på meiningmålingane og vi frykta ein ny medlemskapsdebatt. No er dei eit varig og stabilt neifleirtal på målingane, det er krise i EU og unionen endrar seg i meir føderal retning.

Strategiutvalet ønskjer innspel frå heile organisasjonen, frå fylkeslag og lokallag, samt frå organisasjonane i neialliansen. Sluttrapporten frå strategiutvalet vil kome i august ein gong.

– Vi veit ikkje kvar denne prosessen vil ende, men vi vonar organisasjonen er klar til å kome med innspel undervegs. Første høve for fylka til å kome med innspel vil vere på rådsmøtet april. Der vil vi snakke om strategiutvalet sitt arbeid. Vi vil også oppmode organisasjonen til å invitere utvalet sine medlemmer til å innleie på møte og vere med i debatten. Elles vil vi gjerne ha skriftlege innspel.

Benedikte understrekar at vi ikkje berre må fokusere på dei politiske problemstillingane.

– Det er viktig å sjå det politiske grunnlaget og det organisatoriske grunnlaget i samanheng. Kva kapasitet har vi i organisasjonen Nei til EU? Kor stor kampanje kan vi setje i gong? Kor stor organisasjon treng vi for å køyre ei folkerøystingskampanje? Kva må vi gjere for å bygge opp ein organisasjon som kan klare denne jobben?

Ingen førehandskonklusjon

Strategiutvalet har ikkje konkludert med at målet om å seie opp EØS-avtalen gjennom ei folkerøysting er mogleg å gjennomføre.

– Vi vil legge fram ein slutt-rapport som inneheld ei analyse av kva stoda er i dag, og anbefalte vegval for vegen vidare.

– Vi har både tilhengjarar og motstandarar av EØS i utvalet. Det er bra og ein styrke, men det kan sjølsagt gje problem med å få til ein omforeint strategi

til slutt. Ingen av medlemne i utvalet har reservert seg mot å vere med i vurderinga, og alle vil kome med sine innspel.

– Ein nei til EØS-allianse er førebels er alt for liten for å vippe denne saka. Vi treng å vite kva som må til for å få EØS-tilhengjarane å endre standpunkt. Vi vonar at EØS-tilhengjarane i utvalet kan hjelpe oss med å finne svar på det spørsmålet, sjølv om det kan tenkjast at dei ikkje vil stille seg bak den endelege konklusjonen.

– Vi vil legge fram fleire diskusjonsnotat framover, og det første vil handle om folkerøystingss spørsmålet. Der vil vi forsøke å finne ein brei og haldbar folkerøystingsstrategi. Vidare vil vi legge fram notat om alternativ til EØS-avtalen. Det skal verte laga av ein ekstern bidragsytar, som vi ønskjer vil samle seg om det mest haldbare alternativet til dagens EØS-avtale. Vi vil også legge fram notat om dei pågåande debattane innanfor EU om alternativ til ein stadig tettare union, og også situasjonen etter EU-parlamentsvalet.

No har vi sjansen

– Det vedvarande neifleirtalet har skapt eit rom for å gjere noko med EØS-avtalen. Det gjeld både kampen mot einskild-direktiv og kampen for å få sagt opp EØS-avtalen og erstatte den med eit alternativ.

– Men korleis skal vi lage ein strategi for å seie opp EØS-avtalen? Vi vil starte med eit grundig kartleggingsarbeid om kva organisasjonane i neialliansen meiner, både sentralt og lokalt. Har organisasjonane teke debatten om alternativ til EØS? Vi ønskjer å vite kva partia meiner om ei folkerøysting om EØS, både sentralt og lokalt.

– EØS-debatten dei siste åra har endra på situasjonen. Store deler av fagrørsla er kritiske til EØS-direktiv og jamvel til EØS-avtalen som heilskap. Vi vil sjå på dei som har endra standpunkt, men også på dei som ikkje har endra standpunktet sitt. Kva er grunnen til at dei ikkje har flytta seg? Er det mangel på kunnskap, eller vil dei aldri endre standpunkt?

– Vi må ha ei realistisk vurdering av korleis vi skal nå målet om å få sagt opp EØS-avtalen

Er organisasjonen klar for kampanje? Benedikte Pryneid Hansen er leiar i Nei til EUs nye strategiutval. Ho ønskjer å finne

„ Vi vil sjå på dei som har endra standpunkt, men også på dei som ikkje har endra standpunktet sitt. Kva er grunnen til at dei ikkje har flytta seg? Er det mangel på kunnskap, eller vil dei aldri endre standpunkt? ”

gjennom ei folkerøysting. Vi må både vurdere dei politiske og dei organisatoriske vilkåra for å når måla våre. Kva kapasitet har Nei til EU sentralt, i fylkeslaga og ute i lokallaga for å klare dette. Kva må vi gjere for å få den naudsynte kapasiteten?

– Først må vi vurdere stoda i dag, så må vi finne ut kva som

trengs for å flytte posisjonar, både politisk og organisatorisk.

Kven er den nye neisida?

Strategiutvalet skal også sikre at Noreg i framtida skal stå utanfor EU. Benedikte har planar for å sikre det.

– Vi må sjå på utviklinga i EU og kva den har å seie for

neifleirtalet i Noreg. Det er fleire som seier nei på målingane, men vi veit ikkje så mykje om kven dei nye EU-motstandarane er. Vi må finne ut kva vi skal gjere for å halde oppe neifleirtalet dersom den økonomiske situasjonen i EU betrar seg.

– Vi vil få laga ei meiningmåling om kven det breie

EØS-kampen?

ut kva som må til for at organisasjonen skal kunne gjennomføre ei omfattande kampanje.

FOTO: SINDRE HUMBERSET

neifleirtalet består av. Vi treng å vite kva som er grunnen til at folk er mot norsk EU-medlemskap, for å kunne meisle ut vår eigen strategi.

– Og eit anna spørsmål er korleis vi skal få fleire av dei inn i Nei til EU. Meiningsmålingane viser at det har kome til mange nye EU-motstandarar, men det ser vi ikkje att i medlemstalet til Nei til EU.

Benedikte oppfatar ikkje at dei to måla til strategiutvalet er i motsetnad til kvarandre.

– Eg opplever ikkje at der er ein motsetnad mellom å halde

Noreg utanfor EU og å få sagt opp EØS-avtalen, seier ho.

– Nei til EU må løfte fram nye idear og nye framlegg til korleis vi skal vidareutvikle og sjå på alternative samarbeidsformer med EU som vil vere meir demokratisk. Dersom vi klarer å løfte denne debatten, vil det også vere meir attraktivt å vere utanfor EU.

– Med så stort neifleirtal som vi har i dag så er har vi ein unik sjanse til å løfte våre krav.

Av Sindre Humberset

sindre.humberset@neitileu.no

Mandat for strategiutvalet

■ Utvalgets mandat skal være å utarbeide et forslag til strategi for Nei til EU med hensyn til:

a) Å optimalisere betingelsene for at Norge også i framtida skal stå utenfor EU, slik organisasjonen har som felles, overordna mål.

b) Å optimalisere betingelsene for at EØS-avtalen kan bli erstattet av en tosidig handelsavtale i tråd med organisasjonens vedtatte målsetting.

Europabevegelsen skuffet over Islands EU-beslutning

■ Verken ja- eller nei-siden i Norge er overrasket over at Islands regjering vil trekke tilbake søknaden om medlemskap i EU.

– Jeg er skuffet, men det var ingen kjempeoverraskelse. Det har ikke vært noen hallelujastemming rundt EU-medlemskap på Island, og det er veldig stor skepsis der som i Norge, sier leder Jan Erik Grindheim i Europabevegelsen

(bildet) til NTB 22. februar.

Regjeringen på Island vil trekke tilbake søknaden om EU-medlemskap uten å holde ny folkeavstemning først. Søknaden ble oversendt EU i 2010, da landet var hardt rammet av finanskrisen.

Heming på Nordlandsturne

■ I midten av mars arrangerte Nordland Nei til EU møter med Heming Olaussen i Vesterålen og Lofoten. (Se faksimilen fra Vesteraalens avis 20. mars.)

– Sortland Nei til EU tok tak i en plan om å «røske opp i» EU-kampen her i nabolaget. Vi vil tydeliggjøre neikampen, særlig med tanke på EØS-avtalen. Vi vil gjøre Nei til EU mer synlig, sier Asbjørn Høgden. Planen var å dekke Lofoten og Vesterålen på to etterfølgende dager. Det var åpne møter i Myre i Øksnes, Leknes i Vestvågøy og Stokmarknes i Hadsel kommune.

– Møtet på Myre hadde 30 deltakere. Det er det største

frammøte på nei-tilstelning på aldri så lenge. Tidligere på dagen var det bedriftsbesøk på to fiskeribedrifter, der vi fikk orientering om fangst og eksport, forteller Høgden.

Nå kan du bestille jubileumspakken!

Her kan du bestille jubileumspakka, som inneholder:

- En signert utgave av jubileumsboken
- Boka «Folket sa nei – kampen mot EU-medlemskapet» som kommer ut på Det Norske Samlaget i midten av oktober, forfattet av Dag Seierstad og rikt illustrert.
- To billetter til jubileumsdagen 28. november. Du får to billetter til seminaret på dagtid og til festen på kveldstid. Vi arrangerer seminar kl. 10-16 på Ingeniørens hus, og fest på Sentrum Scene fra kl. 19. Billettene dekker også matservering på begge arrangementene.
- Navnet ditt trykket i festskrift som deles ut 28. november

Pris kr 1994,-

Ta kontakt på neitileu@neitileu.no eller **22 17 90 20**

**1814+1994
=
SANT**

**2014 Vi feirer
folkestyret**

Akademisk alenegang

EU-forskerne ved ARENA gir seg aldri. En fakkell er forsøkt kastet inn i Grunnlovs-jubileum

«Debatten om hva som skjer i EU og hva Norges relasjon til EU består i, er stort sett fraværende. De tilløp til debatt som vi finner, står de intellektuelle for», heter det litt resignert i den ferske boka *Det norske paradoks*, der et titalls ledende fagfolk gjennomgår Norges forhold til EU.

Hjertesukket tilhører profesorene Erik Oddvar Eriksen og John Erik Fossum ved ARENA Senter for Europaforskning, som i høyeste grad preger boka, som redaktører og ansvarlige for fem av bokas 12 kapitler. Øvrige bidragsyttere er i hovedsak fra ARENA og Universitetet i Bergen. Boka kretser rundt spørsmålet om demokrati i vår tid, og lar seg lese som norske Europaforskeres bidrag til grunnlovsjubileet i 2014.

La meg ile til med å erkjenne mer enn to tiårs virke på norsk nei-side. Følgelig kan ren objektivitet i undertegnedes vurderinger ikke påberopes. Det har jeg for så vidt til felles med sentrale bidragsyttere i denne boka. Eksempelvis ARENA-forsker Cathrine Holst, som sensommeren 2009 uttalte følgende til DN: «Jeg lurer på om det må en krisesituasjon til ... som på Island. For nå må jaggu Norge snart se å komme seg inn i EU [...] Men du må ikke tro jeg mener at vi bør få en krise, altså ...

at det er bra for Island det som nå har skjedd ... nei, nei, ikke sånn». Det er, som Standpunkt ved flere anledninger har påpekt og dokumentert, slik at fremtredende Europaforskere ved ARENA i en årrekke har hatt en voldsom politisk slagside, og agert som de reneste påvirkningsagenter for snarlig norsk innlemmelse i EU.

ARENAs slagside har vært så iøynefallende at en seriøs skribent og samfunnsdebattant som tidligere handelsminister Hallvard Bakke i Klassekampen 23. januar 2011 tillot seg følgende formulering: «... lederen for Ja til EU-programmet ved Universitetet i Oslo, professor Erik Oddvar Eriksen ...»

Bokas redaktør, professor Eriksen, har gang på gang framsett følgende påstand: «Norge er de facto medlem av EU» (Ny Tid 9. mai 2008). Dette er selvsagt det reneste vrøvl, all den tid Norge de facto IKKE er medlem av EU. Den misvisende formuleringen er imidlertid ikke noe Eriksen la fra seg i 2008, snarere tvert imot. 10. januar 2014, da professoren holdt foredrag under Norges Forskningsråds konferanse «200 år med Grunnloven – må historien skrives på nytt?» i Operaen i Oslo, gjentok han den: «Den omfattende tilknytningen gjør Norge til et de facto EU-medlem». Så vidt jeg kan se har

man valgt å ikke bruke den noe spesielle formuleringen i boka Det norske paradoks, men det mangler ikke andre lettvintheter og slagord, i innleggene signert professor Eriksen.

På bokomslaget stiller

Universitetsforlaget spørsmålet «Er Norges EU-tilknytning i det hele tatt forenlig med demokratiske prinsipper?» Svaret er nei, skal man tro flere av Europaforskerne, som etterlater lite tvil om EØS-avtalens svakheter. Noe av det mest påfallende ved boka er hvordan Norges handlefrihet og handlingsrom er tillagt lite vekt, og de problematiske sidene ved ØMU og euroen, er forbigått i relativ stillhet. Det er heller ingen overdrivelse å påstå at de demokratiske utfordringene i EU, i boka betegnet som «et eksperiment uten forbilde som vi er vitne til i Europa» – intet mindre – kunne vært viet mer plass.

Boka framstår som faglig og politisk på samme tid. Kapitlene varierer fra relativt lidenskapløs gjennomgang av fagområder, som «Norges

tilknytning til EUs justis- og innenrikspolitikk», og analytiske bidrag fra Helene Sjørven og andre, til mer politiske, for ikke å si polemiske, kapitler signert redaktørene. De opererer gjerne titler som «Folkestyrets vanmakt eller en selvbeskadedt demokratisk prosedyre?» og «Innlemmelse uten medbestemmelse».

I åpnings- og avslutningskapitlene minner Eriksen og Fossums begrepsbruk tidvis om klassisk, norsk EU-debatt. Eriksen gjentar for eksempel at «Enkelte vil hevde at Nei til EU vant i 1994, men har tapt hver dag siden», er formulering riktignok forsøkt kamuflert ved inngangen «Enkelte vil hevde ...» De er lite begeistret for angivelig norsk «utakt» og såkalt «demokratisk selvskading» fordi flertallet stemte nei. De bruker ofte det ladede begrepet «alenegang» om Norges posisjon, og tidvis framstår professorene Eriksen og Fossum som direkte overtydelige. Til det kjedsommelige gjentas alenegang-begrepet: «De fleste andre statene i Europa har valgt en annen strategi enn

‘alenegang’ [...] Alenegang er vanskelig og rommet for selvbestemmelse er redusert [...] I sitt forhold til EU har Norge imidlertid paradoksalt nok redusert sin selvbestemmelse gjennom å velge alenegang». Nettopp dette «norske paradokset» framstår som deres hovedkonklusjon, oppsummert i én eneste setning.

Når det hevdes at «Den sentrale begrunnelsen for at flertallet av befolkningen i 1994 avviste norsk EU-medlemskap var selvvråderett», er det i beste fall en forenkling. Mange av oss som deltok i EU-kampen for tyve år siden vil nok være enig i at demokrati sto sentralt, og det framgår da også av meningsmålinger fra den gangen, men «selvråderett» sto sentralt i enda noen tiår tidligere, i 1972. I en antologi utgitt på Universitetsforlaget og som utgir seg for å være strengt saklig og faglig, stilles krav til et noe annerledes presisjonsnivå.

Ved andre anledninger har professor Eriksen kommet inn på samme problemstilling, dog uten å bruke 1972-begrepet «selvråderett». I sitt innlegg på

Nasjonalstatens tid er altså mer eller mindre over, skal man ta professoren bokstavelig. Mange av oss gjør nok ikke det.

Her skjer det lite. Cathrine Holst og John Erik Fossum er kritiske til det de kaller Stortingets europautvalgs «avpolitisering og irrelevans». Grunnen kan være redsel for å undergrave EØS-avtalen, samt at både opposisjon og posisjon er splittet i EU-saken. FOTO: STORTINGET

såret. Uten at debatten tar fyr. Det er et slags norsk paradoks.

» Fremtredende Europaforskere ved ARENA i en årrekke har hatt en voldsom politisk slagside, og agert som de reneste påvirkningsagenter for snarlig norsk innlemmelse i EU.

Europautredningens debattmøte om EØS i Oslo 18. januar 2011, sa han eksempelvis følgende: «Nasjonalt selvstyre, folkestyret, var i særklasse det viktigste nei-argumentet i 1994. Credo'et var at vi skulle styre oss sjøl». Deretter la han til: «I dag er intet departement og knapt noe rettsområde uberørt av EØS-avtalen! Snakk om suverenitet! Avtalen er en demokratisk katastrofe!»

Det siste vil trolig en del medlemmer i Nei til EU være enig i, men det er ingen tvil om at for Eriksen – som for mange andre – er det reelle alternativet til EØS-avtalen snarlig norsk innlemmelse i EU.

I boka stiller Eriksen og Fossum interessant nok spørsmålstegn ved Norges måte å avgjøre EU-saken på. Det norske politikere uansett EU-standpunkt og partitilhørighet synes å være hjertens enige om, er forskerne mer enn skeptisk til, da de spør: «Er folkeavstemning den mest egnede prosedyren?». I deres øyne er folkeavstemning «problematiske som prosedyre for å fastlegge folkemeningen», noe som med fordel kunne vært utdypet. De

hevder også at det var «et knapt numerisk flertall som stemte nei» ved EU-avstemningen i 1994. Den gangen deltok 89 prosent av de stemmeberettigede, den høyeste oppmøteprosent siden alminnelig stemmerett ble innført i 1913. Av 2,9 millioner avgitte stemmer skilte den gang vel 126 000 stemmer ja- og neisida, en differanse tilsvarende innbyggertallet i Norges tredje største by, Trondheim, ved inngangen til 1990-tallet. Så man kan vel stille spørsmålstegn ved om mer enn 125 000 stemmer er et «knapt numerisk flertall».

Som kjent er Europa-bevegelsen i dag ledet av en Europaforsker, Jan Erik Grindheim. Det er ingen tvil om at professor Erik Oddvar Eriksen gjør så godt han kan for å hjelpe ja-sida fra sin posisjon, og kanskje også han aspirerer til framtidige tillitsverv i Europa-bevegelsen (?) I en kommentar til nedslående meningsmålinger for ja-sida i februar 2010, uttalte han til Nationen at «Det er et opplysningsbehov, for problemet er at befolkningen ikke er klar over hvor mye de facto Norge er med

i EU allerede». Boka *Det norske paradoks* kan helt klart ses i lys av dette. Her gjør Eriksen sitt ytterste for å «opplyse» et gjenstridig folk om hvordan han opplever Norges situasjon. I Nationen 22. februar 2010 mimret han seks år tilbake, og minnet om at «Ja-siden beveget seg mot 50 prosent etter de store debattene vi så rundt 2004.» Noen måneder senere, 12. august 2010, uttalte professor Eriksen til Dagsavisen at «Nordmenn skummer fløten av EU-samarbeidet», at «Norge er i stor grad gratispassasjer på det store europeiske samarbeidsprosjektet», og at «I Europa blir vi ofte framstilt som selvgode og lite interessert i å være med på å dra lasset.»

Eriksen avslutter boka med en kraftsalve om nasjonalstatens rolle, og følgende formulering er boka sine siste: «Vi ser at i Norge er forståelsehorisonten for både lek og lærd i høy grad forankret i den konvensjonelle oppfatningen at nasjonalstaten er den bærende forutsetningen for demokratisk konstitusjonalisme. Denne forståelsen er ikke bare normativt problematisk, den

bringer også Norge på kollisjonskurs med nære allierte og naturlige samarbeidspartnere». Nasjonalstatens tid er altså mer eller mindre over, skal man ta professoren bokstavelig. Mange av oss gjør nok ikke det.

Bidraget i boka fra ARENA-forsker Cathrine Holsts er skrevet sammen med redaktør Fossum, og er en interessant gjennomgang av EU-debatt i norsk offentlighet, nærmere bestemt Stortingets organ for konsultasjoner med regjeringen om aktuelle EU/EØS-spørsmål, og utvalgte intellektuelles aktivitet i norske aviser fra 1994 til 2012. Det framgår at møtene i europautvalget preges av «informasjonsmettede, og ofte nokså tekniske, orienteringer og belæringer» fra ansvarlige statsråder, relativt lavt konfliktnivå, og «oftest avdempet og forsiktig» uenighet. Holst og Fossum er kritiske til det de kaller utvalgets «avpolitisering og irrelevans» og antyder systempåtvunget konsensus grunnet EØS, samt at både opposisjon og posisjon er splittet i EU-saken.

De skriver at «man må naturligvis ikke være akademiker

eller fagperson» for å delta i en diskusjon om konstitusjonelle spørsmål, men poengterer samtidig at opplyst konstitusjonell debatt og velfungerende offentligheter «krever deltakelse fra fagfolk som kan bidra til klargjøring av sentrale spørsmål og handlingsalternativer». Holst og Fossum maner intellektuelle til «å avklare hva som står på spill gjennom å skaffe seg innsikt i og forstå EU-prosessen og dens implikasjoner, samt skissere handlingsalternativer». *Det norske paradoks* kan leses i lys av dette.

Til tross for at foretrukket «skissert handlingsalternativ» i store deler av boka framstår nesten overtydelig, er vel totalinntrykket at den er et verdifullt bidrag til den evige diskusjonen om Norge og EU. I desember 2010 uttalte professor Eriksen til Nationen at «Tatt i betraktning debattnivået, er det ikke rart at ja-sida går tilbake». Om boka *Det norske paradoks* vil bidra til at akkurat det endrer seg, er imidlertid mer enn tvilsomt.

Av Jo Stein Forbord Moenw

Av Lill Fanny Sæther

Faglig sekretær i Nei til EU og fylkessekretær for Vestfold

IRLAND UTE AV TROIKAENS KLØR, MEN FORTSATT KRISE:

Tvilsom økonomisk fremgang

På tross av små lyspunkter, er det langt igjen før Irland har en økonomisk situasjon til å leve med, ikke minst for «The Taxpayer» som betaler for krisebudsjettene diktret av EU.

Fra 15. desember 2013 var ikke lenger Irland direkte underlagt overvåkingen til den såkalte «Troikaen» (EU-kommisjonen, EUs sentralbank og IMF). Det forsøkes skapt et inntrykk av at dette skjer fordi Irlands gjeld ikke lengre er så stor som før. Dette er bare skuebrød. Realiteten er at Irland har innført sparetiltakene Troikaen har pålagt dem i så stor grad at EU er fornøyd, i alle fall foreløpig. Irland har også igjen fått adgang til det ordinære lånemarkedet med en gunstigere rente enn tidligere.

I løpet av årene fra ca. 1995 og til 2008 opplevde Irland en eventyrlig vekst og «The Celtic Tiger» var EUs suksesshistorie i utallige avisartikler og analyser. Men veksten viste seg å være en kunstig boble som ble holdt oppe av en spekulasjonsøkonomi basert på kjempehøy gjeld hos både banker og privatpersoner, og forventninger om stadig økende eiendomspriser.

Da bankkrisen var et faktum høsten 2008 utstedte den daværende regjeringen en omstridt bankgaranti, for å unngå bankflukt og konkurs. Slik unngikk en også dominoeffekten videre til europeiske banker. De fleste irske banker ble satt under statlig administrasjon, og slik er det fortsatt.

Et rettslig oppgjør med de ansvarlige i bankene venter imidlertid alle fortsatt på. Irland ble så i 2010 tvunget av EU til å låne ca. 85 milliarder euro. Og som en følge av dette ble landet underlagt Troikaens overvåking. Lånet og bankgarantien reddet den irske staten og irske og europeiske banker og investorer fra konkurs, men gjelden betales av den vanlige ire, «The Taxpayer».

Ny vekst og fremgang?

Nå snakkes det igjen entusiastisk om Irlands økonomiske fremtid og at landet er på vei ut av krisen. Dette er uttrykk for regjeringens og EUs ønske om å skape optimisme og snakke Irland opp internasjonalt. Dette var også viktig i vinter for å friste mange til å kjøpe irske statsobligasjoner som ble lagt ut for salg, med et overraskende godt resultat, forøvrig. Så da virket nok «opp snakket» i alle fall en stund.

Irlands statsminister, Enda Kenny, og EUs økonomiske kommissær, Olli Rehn, snakker om at Irland igjen vil

Protesterer mot innstrammingspolitikken. Irland har fått beskjed om å kutte i offentlige budsjett av EU, via Troikaen. I tillegg til kutt, har EU også diktret høyere skatter og flere nye avgifter, som eiendomsskatt og vannavgift.

FOTO: FLICKR/WILLIAM MURPHY

oppnå en sterk posisjon. Men nobelprisvinner i økonomi, Joseph Stiglitz, sa på irsk radio høsten 2013: «Dere har grunn til å feire at dere ikke lengre er i Troikaens klør, men jeg tror ikke at dere er på vei mot et solid oppsving. Ingen tror at det går bra med økonomien i Europa». Han sa at Irland nå går igjennom et tapt tiår som resultat av gjeldsbyrden og la til: «Vi vet at krise- eller nøysomhetsbudsjetter aldri har virket, så hvorfor europeiske ledere ikke innser dette er mer enn jeg kan forstå.» Colm McCarthy skriver i Sunday Independent den 12. januar i år: «Det burde gjøre folk nervøse når tiltak for gjeldsøkning, i et land som allerede er nedtynget av gjeld, hilses som en triumf for den økonomiske politikken.»

Som bevis på at det nå går riktig vei for Irland brukes det faktum at arbeidsledigheten er noe lavere enn før, ca. 13 prosent, men det snakkes mindre om at ungdomsledigheten fortsatt er ca. 30 prosent. Dette til tross for at det er innført en ungdomsgaranti som skal gjelde ungdom som blir arbeidsledige etter minst fire måneders ansettelse. Langtidsledigheten har også blitt seg fast på samme nivå som før. I den politiske diskurs settes heller ikke lavere arbeidsledighet

i sammenheng med at ca. 200 000 irer har emigrert i løpet av de siste tre årene. Irene har løst fattigdomsproblemet med utvandring i 150 år, helt siden hungersnøden, som var resultat av potetpest, midt på 1800-tallet. Flere irer utvandret til Amerika i løpet av noen få år enn fra noe annet land i Europa. Nå ligger irene igjen på topp i Europa når det gjelder utvandring og er igjen «the country that has only one thing to export: its people», som de sier med sin vanlige selvironi. De unge, de fleste med utdanning, utgjør ca. 125 000 av dem som har reist. På grunn av den lange utvandrerhistorien er det irer over hele verden og dagens utvandrere har familie og/eller finner irske miljøer der de kommer. De etablerer seg med jobb og egen familie, og all erfaring viser at de returnerer i veldig liten grad, selv i gode tider.

Fortsatt ekstrem gjeld

Hvis man ser noenlunde realistisk på situasjonen, har Irland fortsatt gjeld som tilsvarer ca. 125 prosent av BNP. De mest optimistiske snakker om at gjelden vil komme ned på EUs krav i 2020, nemlig maksimalt 60 prosent av BNP. I 2004 var tallet for Irlands del for øvrig 40 prosent av BNP.

Regjeringen snakker om å kunne legge frem et budsjett i balanse i 2018. Men de fleste mener at gjelden ikke vil kunne nedbetales i særlig grad og at Irland må sette hard mot hard i EU for å få gjelden ettergitt.

Nedgangen i økonomien har riktignok stoppet i løpet av 2013, men veksten har ikke vært stor. Eksporten er fortsatt lavere enn forventet, selv om eksport av landbruksprodukter økte med ni prosent sammenlignet med 2012. Industriproduksjonen økte også med 13,2 prosent mellom november 2012 og november 2013.

De aller fleste som er i arbeid kan også se langt etter lønnsøkning i 2014. Prisene på dagligvarer har holdt seg overraskende høye og i tillegg har prisen på den private sykeforsikringen alle irer bør ha, gått opp. Ingen vanlig innbygger er spart når det gjelder kutt i velferdsordninger. Arbeidsløse, sosialhjelpsmottagere, barnefamilier, handikappede, syke, pleietrengende og eldre har fått kutt eller mistet tidligere ordninger.

Rammer boligeiere

Da bankkollapsen i Irland var et faktum kollapset eiendomsmarkedet som følge av investeringer i eiendommer i milliardklassen med lånte penger. Både banker

og privatpersoner hadde en alt for høy gjeldsbyrde. Da boblen sprakk og prisene falt i rekordfart, gikk mange eiendomsspekulanter og -investorer konkurs. Verre var det at mange vanlige boligeiere satt med gjeld langt over boligens verdi. Boligene lar seg ikke selge og resultatet er at mange har endt opp med gjeld som de ikke klarer å betjene. Situasjonen blir ikke bedre av at alle andre utgifter stiger, lønningene er redusert eller de i verste fall har mistet arbeidet. «Ghost Estates» er et velkjent syn over hele Irland, det vil si tomme (spøkelses)boliger og nybygde, ubebodde boområder. I tillegg kommer alle de tomme forretningsbyggene i byene. Selv om prisnedgangen på eiendomsmarkedet har stoppet og det er en liten prisstigning, spesielt i Dublin, er boligeiernes gjeldsbyrde nå en tidsinnstilt sosial bombe.

Irene må være forberedt på fortsatt høy gjeld, utkastelser og tvangssalg, en generasjon i utlendighet, lav lønnsutvikling, høyere skatter og avgifter og stadig nye nedskjæringer i offentlig sektor og i de velferdsordningene som fortsatt er igjen.

Og i buskene lurar «The Troika» selv om de har dratt tilbake til Brussel.

Av Kari-Ann Søreide
Medlem i Flora Nei til EU

Rekorddeltaking. 8. marsdaga vart ein stor suksess over heile landet. I Oslo deltok over 10 000 i 8. mars-toget som gjekk frå Youngstorget. Mange stadar i landet deltok Nei til EU i toget. FOTO: MORTEN F/FLICKR

8. MARS:

Sats på ei jente!

Som historikaren Frank Aarebrot sa i «200 år på 200 minutt», var det takka vere framsynte og energiske kvinner at vi i Noreg fekk stemmerett for kvinner, som eit av dei første landa i verda, i 1913.

Opptakta var underskriftslistene i 1905. På nokre få sommarveker same året, samla stemmerettsaktivistane inn nær 300 000 kvinneunderskrifter som sa ja til unionsoppløysinga med Sverige. Det gjorde inntrykk. Kvinnene var å rekne med!

Aarebrot nemnde også Katti Anker Møller, som alt på 1920-talet reiste rundt i heile landet og snakka om prevensjon og abort, og ho fekk også i gang det første Mødrehygienekontoret i Oslo.

Seig kamp

Eit tankekors er det også at vi her i landet ikkje venta med å arbeide for likestilling til vi blei rike! Likestillinga kom ikkje på plass etter at vi var blitt eit velferdssamfunn. Tvert imot var kampen for kvinners politiske og økonomiske rettar heile tida sentral i utviklinga av landet vårt. Det at kvinner tok del i avgjerdene som sikra fleirtal for viktige velferdsreformer, og at kvinner tidleg fekk tilgang til lønna arbeid og blei økonomisk sjølvstendige, førte til ein meir produktiv økonomi for heile landet. Det lønte seg!

Blå damer – blått lys

Men no må vi vere på vakt igjen. Kvinnekampane er slett ikkje vunne for alltid. Den blå

Erna og den blåblå Siv sit i førarsetet no, med hendene fast om rattet. Dei er kvinner, ja vel, men kva hjelper det når dei byrjar å tukle med abortlova, sår tvil om pappapermen, og privatisering og konkurranseutsetjing står øvst på ønskelista? Alt dette blir no «selt inn» saman med det positivt lada ordet «valfridom». Det er opp til deg! Du kan velje! Vil du ha kontantstøtte eller barnehage? Privat eller offentleg helse? Private eller offentlege barnehagar og skular? Ditt val! Ver så god.

India

Sist haust var eg på reise i India, og kvinnene der hadde ikkje mykje å velje i. Men vi fekk høyre at det dei siste femseks åra hadde vore ein kvinnevervolusjon i landet. Korleis det? Jau, revolusjonen gjekk ut på at dei først og slett reserverte halvparten av alle plassane i kommunestyra for kvinner. Ein og ein halv million kvinner hadde slik blitt lokale folkevalde, og fleire stader var kvinnene i ferd med å bli ein politisk maktfaktor. Der denne ordninga hadde fått virke nokre år, såg dei positive resultat i form av betra folkehelse. Kvinnene hadde nemleg sytt for at langt fleire fekk tilgang på reint vatn og betre sanitærforhold. Det lønte seg!

Kjem ein frå Noreg og prøver å seie noko om likestillinga hos oss, blir ein fort oppfatta som totalt verkelegheitsfjern! Vi har velferdsgodar indiske kvinner berre kan drøyme om. Men vi

er fem millionar. Dei er 1,2 milliardar.

«Pen i tøyet»

I tekstilindustrien er 80 prosent av arbeidarane kvinner, og fordi kvinner i det patriarkalske indiske samfunnet har så låg status, kan dei private fabrikkengarane utnytte dei til det ytste. Det blir også gjort, slik at Vestens billigkjeder får den innkjøpsprisen dei ynskjer. Desse damene fargar, klipper og syr dei kledda vi kjøper på Hennes og Mauritz. Dei har ikkje fast jobb, men blir hyra inn etter «produksjonsetter-spørse», på korte kontraktar. Det er sjølv sagt rekna ut ei månadleg minstelønn, men det hjelper ikkje stort når kvinnene tener om lag halvparten av den! Etter åtte timars dag på fabrikk, i elendige lokale og sydande hete, er det ikkje uvanleg at damene har ein vaskejobb eller tobakksrulling i tillegg. Fagforeiningsarbeid er risikabelt, rusk i maskineriet, og dei som engasjerer seg kan i neste omgang misse jobben, nettopp fordi dei peikar på dårlege lønns- og arbeidsvilkår. Bilete av «slike damer» kunne av leiinga bli sendt rundt til andre fabrikkengarar, som ei åtvaring! I 2013.

Så neste gong eg rødmande handlar på ein H&M butikk, kjem nok deler av varmen frå ein aggresjon mot den globaliserte tekstilindustrien sine lave prisar, som bidreg til kvinners lave status og lønn – i India.

Gratulerer med dagen – sats på ei jente!

HISTORIEBOKPROSJEKTET:

Strikkeaksjonen

Strikkeaksjonen mot EØS aksjonerte gjennom dette 18 meter lange lappeteppet, som er strikka av kvinner frå heile Norden. Teppet vart hengt opp utanfor Stortinget 16. oktober 1992.

FOTO: NEI TIL EU

FOTO: NEI TIL EU

FOTO: NEI TIL EU

FOTO: KARL HENRIK SEEMANN

KALENDER

April
4.-5. april. Nasjonal faglig konferanse i Oslo. Faglig utvalg i Nei til EU, LO i Oslo, LO i Trondheim, LO i Bergen og LO i Stavanger arrangerer en arbeidslivskonferanse med tittelen «Norsk arbeidsliv ti år etter EUs østutvidelse».

23. april. Kveldsseminar i Oslo: Høyrekreftene på frammarsj i Europa? Oslo Nei til EU arrangerer kveldsseminar om de politiske endringene i kjølvannet av den økonomiske krisa i EU.

23. april. Årsmøte i Oslo Nei til EU.

26. april. Åpent seminar. Nei til EU feirer folkestyret med seminar på Eidsvoll. Tema for seminaret er blant annet Nei til EUs 2014-kampanje, folkestyre og 1814, folkestyre og EØS, EØS-kampens historie, folkestyre og de unge. Det vil også være omvisning på Eidsvollsbygningen.

27. april. Rådsmøte i Nei til EU på Eidsvoll.

Mai
1. mai. Nei til EU deltar i arrangementer i anledning 1. mai, rundt om i landet.

Juni
11. juni. Oppstart av jubileumsstafetten i Trondheim

August
Stafettmåned.
12.-16. august. Nei til EU deltar med stand og arrangement under hele Arendalsuka.

September
Stafettmåned.
 Nasjonal studentkonferanse.

Oktober
Stafettmåned.
16. oktober. Vestfold Nei til EU avholder et jubileumsarrangement på Gjennestad gartnerskole «Jubileumsåret 2014 – Grunnloven 1814 og Folkets nei til EU i 1994 – Demokrati og folkestyre».

25.-26. oktober.
 Kvinnekonferanse 2014 i Oslo.

November
28. november.
 Jubileumsseminar og fest på 20-årsdagen for folkeavstemningen i 1994. Det blir jubileumsfest på Sentrum Scene. Vi inviterer alle til Oslo for å feire nei-seieren i 1994. Vi planlegger et program med varierte kulturuttrykk og med matserving.

29.-30. november. Landsmøte i Nei til EU.

Neste Standpunkt
 Frist for innsendte bidrag til nummer 3-2014 er 19. mai.

Endepunkt

«Den siden som forsøker seg med triks og slagord vil tape»

THORBJØRN JAGLAND, Dagbladet 12. mars 1994.

NY LEIING I UNGDOM MOT EU:

Vil kjempe for meir folkestyre

Det nye styret i Ungdom mot EU. Frå venstre: Anne Fossdal Johnsen, Ingrid Marie Sylte Isachsen, Per Alexander Fossheim Johansen, generalsekretær Åsa Kjerstine Kjølberg Moen, leia Bjørn Ola Opsahl, nestleiar Pål Trautmann Olerud, Jørgen Bikset, Elise Hammari og Aram Zaheri. FOTO: UNGDOM MOT EU

Det nye sentralstyret i Ungdom mot EU lovar kamp for meir folkestyre gjennom mindre EU-påverknad. Ungdomen vil derimot ikkje krevje folkerøysting om EØS-avtalen.

17. - 19. januar heldt Ungdom mot EU sitt 23. ordinære landsmøte. Østfoldingen Bjørn Ola Opsahl overtok leiarklubba, og ser frem til å jobbe vidare for eit fortsatt nei til norsk EU-medlemskap, og for meir folkestyre gjennom mindre påverknad frå EU i Noreg.

– EU påverkar dagleglivet vår i Noreg gjennom EØS-avtalen og gjennom direktiva. Ungdom mot EU vil ha slutt på denne snikinnmeldinga i EU, og meiner at det er Stortinget som skal rå over norsk politikk, seier Opsahl.

Framhevar breifronten

Ungdom mot EU er ein ungdomsorganisasjon for alle som er mot norsk medlemskap i EU, og Opsahl framhevar breifronten som nøkkelen i den vellukka EU-kampen.

– Å jobbe i breifront betyr ikkje at vi er redde for å meine noko, men at vi har rom for alle former for EU-kamp og arbeider mot norsk medlemskap frå både høgre, venstre og midten av det politiske landskapet, seier Opsahl.

Trondheimsjenta Åsa Kjerstine Kjølberg Moen tek over som generalsekretær, og ser frem til å bygge organisasjonen vidare i jubileumsåret for EU-røystinga i 1994.

– I 1994 sa det norske folket nei til EU for andre gang. Det skal vi feire i år. Samtidig skal vi feire grunnlovsjubileet ved å arbeide mot at Noreg hovudlaust

godtek all politikken som kjem hit gjennom EØS-avtalen, seier Moen

Vil ikkje ha folkerøystingskampanje

Ungdom mot EU er derimot ikkje samde med Nei til EU i at tida er inne for å krevje folkerøysting om EØS. Landsmøtet i Ungdom mot EU viser til at mykje av styrken til neisida ligg i den breie representasjonen.

– I Nei til EU er det mange EØS-motstandarar som ivrar for folkerøysting i nær framtid, men med seks av ti som seier ja til EØS-avtalen, har vi mildt sagt ein stor jobb å gjere før ei folkerøysting er aktuelt, heiter det i vedtaket.

– Vi må hugse at å vere medlem av EU er mykje verre enn EØS, meiner ungdomsorganisasjonen.

– Vi må kritisere EØS-avtalen,

samstundes som vi held på breifronten. Det viktigaste då er å vere ei vaktbikkje overfor nye EU-direktiv, seier den nyvalde Ungdom mot EU-leiaren til Nasjonen 21. januar.

– Det vi treng er ikkje ein skyttargravskrig, men ein reell debatt. Vi må sjå at det er både positive og negative sider ved EØS-avtalen. Eg er klar på at det er flest negative sider, men vi treng ein reell debatt. Det får ein ikkje ved å gå ut med krav om folkerøysting no, seier Opsahl.

Han ønskjer likevel ei EØS-folkerøysting på lenger sikt.

– Ungdom mot EU er imot EØS-avtalen og meiner den gjev eit demokratisk underskot det ikkje går å leve med, seier han til avisa.

Av Sindre Humberstet
 sindre.humberstet@neitileu.no